



Raport z badań potrzeb społecznych seniorów powiatu mikołowskiego

prof. dr hab. Aldona Frączkiewicz-Wronka, dr Hanna Kelm

Badanie realizowane jest w ramach projektu „RAD OŚ współpracy – budowanie i rozwój współpracy Rad Seniorów Powiatu Mikołowskiego”.

Projekt dofinansowany ze środków rządowego programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025. Edycja 2024.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Mikołów, 2024

SPIS TREŚCI

Opis badań	3
Wyniki badań ilościowych	4
Ogólny poziom aktywności seniorów powiatu mikołowskiego	5
Potrzeby społeczne seniorów w zakresie korzystania z przestrzeni publicznej	12
Potrzeby seniorów w zakresie transportu	14
Potrzeby seniorów związane z uczestnictwem w życiu społecznym	18
Potrzeby seniorów w zakresie aktywności społecznej	25
Potrzeby seniorów związane z ochroną zdrowia	27
Wyniki badań jakościowych	36
Mikołów	36
Orzesze	38
Łaziska Górne	39
Ornontowice	40
Wiry	42
Wnioski i rekomendacje	44

OPIS BADAŃ

Badania potrzeb społecznych seniorów w powiecie mikołowskim zostały przeprowadzone, aby uzyskać kompleksowe i reprezentatywne dane na temat sytuacji, potrzeb i oczekiwań seniorów w tym regionie. Dzięki badaniu decydenci otrzymają istotne informacje, jakie aspekty życia seniorów wymagają wsparcia i jak najlepiej dostosować programy społeczne, kulturalne i zdrowotne do ich realnych potrzeb.

Badania pozwalają również na identyfikację istniejących luk w usługach społecznych oraz na planowanie przyszłych działań, które będą bardziej efektywne i celowe. W wyniku uzyskanych danych możliwe będzie stworzenie bardziej zindywidualizowanej i skutecznej oferty dla seniorów, co przyczyni się do poprawy ich jakości życia, integracji społecznej i samopoczucia.

Hipotezy:

Hipoteza 1: Seniorzy w powiecie mikołowskim zgłaszają największe zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i rehabilitacyjne, co wynika z rosnącej liczby problemów zdrowotnych w tej grupie wiekowej.

Hipoteza 2: Seniorzy w powiecie mikołowskim są zainteresowani aktywnym uczestnictwem w życiu społecznym i kulturalnym, jednak obecna oferta programów nie jest dostatecznie zróżnicowana ani dostępna.

Cel badawczy:

Celem badania jest zidentyfikowanie i zrozumienie potrzeb społecznych seniorów w powiecie mikołowskim, w celu lepszego dostosowania programów i usług społecznych, zdrowotnych oraz kulturalnych do ich rzeczywistych oczekiwań i wymagań. Badanie ma na celu dostarczenie danych, które pozwolą na efektywne planowanie i realizację działań wspierających seniorów w różnych aspektach ich życia.

Metody badawcze:

Badania ilościowe - Strukturalizowane kwestionariusze zawierające pytania zamknięte i otwarte, dotyczące różnych aspektów życia seniorów, takich jak zdrowie, usługi społeczne, uczestnictwo w życiu kulturalnym, potrzeby edukacyjne i integracyjne. Liczba respondentów: 1051.

Badania jakościowe – Indywidualne wywiady pogłębione, w celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji i zrozumienia kontekstu ich odpowiedzi. Liczba respondentów: 100.

Dobór próby: Próba reprezentatywna, uwzględniająca różnorodność demograficzną (wiek, płeć, miejsce zamieszkania, status społeczno-ekonomiczny).

WYNIKI BADAŃ ILOŚCIOWYCH

W badaniach ilościowych wzięło udział 1051 uczestników. Próba badawcza składała się głównie z kobiet, które stanowiły 74% wszystkich uczestników, podczas gdy mężczyźni reprezentowali jedynie 26%. Rozkład wiekowy uczestników wskazuje, że największą grupą były osoby w przedziałach wiekowych 65–69 lat (30%) oraz 70–74 lata (27%). Mniejsze grupy stanowili respondenci w wieku 60–64 lata (22%), 75–79 lat (10%) i 80 lat lub więcej (6%), a najmniej liczną grupą były osoby w wieku 55–59 lat, które stanowiły zaledwie 5% próby.

Pod względem poziomu wykształcenia dominowały osoby z wykształceniem średnim, które stanowiły niemal połowę badanych (49%). Następnie znalazły się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, które reprezentowały 26% próby. Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 20%, natomiast najmniejszą grupę, zaledwie 5%, stanowili respondenci z wykształceniem podstawowym.

Ponad połowa próby (54,95%) była w związku małżeńskim. Kolejną grupą pod względem liczebności byli wdowcy i wdowy, którzy stanowili 34,69% respondentów. Osoby samotne stanowiły 8,16%, a najmniej liczną grupę stanowili respondenci pozostający w związku niesformalizowanym – 2,20%.

Pod względem miejsca zamieszkania największą grupę stanowili mieszkańcy gminy Mikołów, którzy reprezentowali 38% badanych. Kolejnymi grupami byli mieszkańcy gmin Orzesze (22%) i Łaziska Górne (20%). Najmniej liczni byli mieszkańcy gmin Wry i Ornontowice, którzy stanowili po 10% próby każda.

Metryczka (pytania 35-39)

Płeć	Kobieta	Mężczyzna				
	74%	26%				
Wiek	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80 i więcej
	5%	22%	30%	27%	10%	6%
Wykształcenie	Podstawowe	Średnie	Wyższe	Zasadnicze zawodowe		
	5%	49%	20%	26%		
Stan cywilny	Samotny/a	W związku niesformalizowanym	Wdowiec/wdowa	Żonaty/zamężna		
	8.16%	2.20%	34.69%	54.95%		
Gmina zamieszkania	Łaziska Górne	Mikołów	Ornontowice	Orzesze	Wry	
	20%	38%	10%	22%	10%	

OGÓLNY POZIOM AKTYWNOŚCI SENIORÓW POWIATU MIKOŁOWSKIEGO

Pytanie 1. Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?

Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?	codziennie	nie wykonuję/nie uczestniczę	raz/kilka razy w miesiącu	raz/kilka razy w roku	raz/kilka razy w tygodniu
Prace domowe N=1038	78.23%	1.87%	2.02%	0.93%	16.95%
Zakupy N=1043	17.49%	3.10%	16.72%	0.46%	62.23%
Sprawy urzędowe N=1011	0.32%	11.98%	21.73%	64.22%	1.76%
Opieka nad wnukami N=1027	15.25%	35.06%	21.38%	9.75%	18.55%
Opieka nad niepełnosprawnymi lub niesamodzielnymi członkami rodziny (np. współmałżonek, rodzic, dziecko) N=1025	9.61%	75.12%	3.62%	6.77%	4.88%
Pomoc członkom rodziny w ich obowiązkach (np. w domu, w firmie, w pracy) N=1030	15.20%	37.30%	21.32%	11.44%	14.73%

Największy odsetek badanych (78,23%) wykonuje prace domowe codziennie, co wskazuje na ich powszechność i nieodłączny charakter w codziennym życiu. Tylko 1,87% osób deklaruje, że nie angażuje się w tego typu czynności, a pozostała część realizuje je rzadziej, z różną regularnością. Zakupy również są częstą aktywnością – 62,23% badanych wykonuje je raz lub kilka razy w tygodniu, a 17,49% codziennie. Jedynie 3,10% respondentów nie uczestniczy w zakupach, co może być związane z ich stanem zdrowia, sytuacją rodzinną lub innymi ograniczeniami.

Sprawy urzędowe są załatwiane znacznie rzadziej. Największy odsetek osób (64,22%) wskazał, że zajmuje się tym raz lub kilka razy w roku, co jest zgodne z charakterem tego typu czynności. Tylko 0,32% badanych załatwia sprawy urzędowe codziennie.

Opieka nad wnukami jest zadaniem wykonywanym przez 15,25% respondentów codziennie, podczas gdy 35,06% wskazuje, że nie uczestniczy w tego rodzaju aktywności. Pozostali badani zajmują się wnukami z różną częstotliwością, w tym 18,55% raz lub kilka razy w tygodniu.

Opieka nad niepełnosprawnymi lub niesamodzielnymi członkami rodziny jest mniej powszechna – codziennie taką czynność wykonuje 9,61% badanych, a aż 75,12% nie angażuje się w nią wcale. Analogicznie, pomoc członkom rodziny w ich obowiązkach jest wykonywana codziennie przez 15,20% respondentów, ale 37,30% wskazuje, że tego nie robi.

Codziennie aktywności, takie jak prace domowe czy zakupy, są najbardziej powszechne wśród respondentów, natomiast czynności związane z opieką i pomocą członkom rodziny są mniej popularne, ale ich częstotliwość zależy od specyficznych potrzeb danej rodziny lub gospodarstwa domowego.

Pytanie 1 (c.d.). Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?

Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?	codziennie	nie wykonuję/nie uczestniczę	raz/kilka razy w miesiącu	raz/kilka razy w roku	raz/kilka razy w tygodniu
Wizyty u lekarza, dentysty, w przychodni, rehabilitacja, itp. N=1036	0.62%	1.87%	34.58%	59.66%	3.27%
Badania medyczne (np. krwi, EKG, itp.) N=1028	0.47%	4.40%	9.73%	84.62%	0.78%
Uczestnictwo w zajęciach z edukacji zdrowotnej, programach profilaktycznych N=1024	0.79%	51.10%	11.67%	33.12%	3.31%

Badanie objęło różne aspekty aktywności seniorów powiatu mikołowskiego, koncentrując się m.in. na ich zachowaniach zdrowotnych i uczestnictwie w programach profilaktycznych.

Wyniki wskazują, że wizyty u lekarza, dentysty, w przychodni czy rehabilitacja odbywają się najczęściej raz lub kilka razy w roku – tak deklaruje 59,66% seniorów. Regularność tych wizyt jest mniejsza, zaledwie 0,62% badanych korzysta z tego typu usług codziennie, a 34,58% odwiedza placówki medyczne raz lub kilka razy w miesiącu. Tylko 1,87% seniorów w ogóle nie korzysta z tego rodzaju opieki zdrowotnej.

Podobna sytuacja dotyczy badań medycznych, takich jak badania krwi czy EKG. Większość seniorów (84,62%) wykonuje je raz lub kilka razy w roku. Jedynie 0,47% deklaruje codzienne korzystanie z tego rodzaju diagnostyki, natomiast 4,40% w ogóle nie uczestniczy w takich badaniach.

W kontekście uczestnictwa w zajęciach edukacyjnych dotyczących zdrowia czy programach profilaktycznych, ponad połowa seniorów (51,10%) wskazała, że nie bierze w nich udziału. Pozostali uczestniczą w takich zajęciach rzadziej – 33,12% raz lub kilka razy w roku, a 11,67% raz lub kilka razy w miesiącu. Tylko 0,79% seniorów zadeklarowało codzienny udział w takich aktywnościach.

Seniorzy powiatu mikołowskiego korzystają z opieki zdrowotnej głównie w sposób okazjonalny, co wskazuje na pewne bariery w regularnym dostępie do usług medycznych. Z kolei niskie uczestnictwo w programach profilaktycznych i zajęciach edukacyjnych dotyczących zdrowia może wymagać działań ze strony lokalnych władz i instytucji w celu promowania tego typu inicjatyw.

Pytanie 1 (c.d.). Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?

Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?	codziennie	nie wykonuję/nie uczestniczę	raz/kilka razy w miesiącu	raz/kilka razy w roku	raz/kilka razy w tygodniu
Praca zarobkowa N=1028	5.17%	85.42%	2.35%	2.35%	4.55%
Uczestnictwo w zajęciach rozwijających i doskonalących (np. kursy i szkolenia, Uniwersytety III Wieku, kluby seniora, nauka języków obcych) N=1027	3.62%	48.43%	15.72%	9.75%	22.48%

Praca zarobkowa nie odgrywa znaczącej roli w codziennym życiu większości badanych seniorów. Aż 85,42% badanych wskazało, że w ogóle nie podejmuje pracy zarobkowej. Tylko 5,17% osób pracuje codziennie, a 4,55% wykonuje pracę zarobkową raz lub kilka razy w tygodniu. Pozostała część angażuje się w takie działania okazjonalnie, z niską częstotliwością.

Uczestnictwo w zajęciach rozwijających i doksztalcających, takich jak kursy, szkolenia, Uniwersytety Trzeciego Wieku, kluby seniora czy nauka języków obcych, jest bardziej powszechne, ale nadal dalekie od pełnego zaangażowania. Niemal połowa badanych (48,43%) deklaruje brak uczestnictwa w tego typu zajęciach. Spośród aktywnych seniorów, 22,48% uczestniczy w takich formach aktywności raz lub kilka razy w tygodniu, a 15,72% raz lub kilka razy w miesiącu. Tylko 3,62% seniorów angażuje się w tego typu zajęcia codziennie.

Wyniki badań wskazują na niskie zaangażowanie seniorów powiatu mikołowskiego w aktywności zawodowe oraz umiarkowane zainteresowanie zajęciami rozwijającymi i edukacyjnymi. Działania mające na celu aktywizację tej grupy wiekowej mogłyby znacząco wpłynąć na poprawę ich jakości życia, zwiększając zarówno ich zaangażowanie społeczne, jak i poczucie samorealizacji.

Pytanie 1 (c.d.). Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?

Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?	codziennie	nie wykonuje/nie uczestniczę	raz/kilka razy w miesiącu	raz/kilka razy w roku	raz/kilka razy w tygodniu
Prace w ogrodzie, na działce N=1024	13.56%	29.34%	18.30%	7.89%	30.91%
Opieka nad zwierzętami N=1014	29.62%	52.07%	6.85%	7.01%	4.46%
Hobby (np. wędkarstwo, rękodzieło, malowanie obrazów, itp.) N=1019	9.67%	47.86%	16.16%	8.87%	17.43%
Spotkania z przyjaciółmi i znajomymi N=1033	5.63%	4.84%	47.97%	14.53%	27.03%
Spacery N=1027	32.39%	5.50%	17.30%	4.40%	40.41%
Aktywność sportowa (np. basen, rower, zorganizowane zajęcia, itp.) N=1027	5.35%	22.33%	20.60%	18.55%	33.18%
Aktywność kulturalna (np. kino, teatr, koncerty, itp.) N=1024	1.10%	21.45%	18.30%	56.78%	2.37%
Udział w wydarzeniach i ofercie gminy oraz powiatu, skierowanej do mieszkańców i do seniorów (np. wydarzenia kulturalne i rozrywkowe, zajęcia sportowe, zajęcia edukacyjne i rozwojowe, zajęcia integracyjne i międzypokoleniowe) N=1019	0.63%	26.94%	25.04%	36.93%	10.46%
Podróżowanie, zwiedzanie N=1022	0.79%	14.22%	16.59%	66.82%	1.58%

Seniorzy z powiatu mikołowskiego przejawiają różnorodne formy aktywności, co pozwala na zidentyfikowanie ich codziennych potrzeb i preferencji. Najczęściej wybieraną codzienną aktywnością są spacer, które podejmuje 32,39% badanych, a zaraz za nimi plasuje się opieka nad zwierzętami, deklarowana przez 29,62% osób. Regularne zajęcia w ogrodzie lub na działce są codzienną rutyną dla 13,56% seniorów, podczas gdy hobby, takie jak wędkarstwo, rękodzieło czy malowanie, stanowi stały element życia dla 9,67% respondentów.

Czynności podejmowane kilka razy w tygodniu cieszą się również znaczną popularnością. Spacer i aktywność fizyczna, jak pływanie czy jazda na rowerze, znajdują się w czołówce z wynikami odpowiednio 40,41% i 33,18%. Spotkania towarzyskie z przyjaciółmi oraz sąsiadami stanowią ważny element życia seniorów, przy czym aż 27,03% badanych angażuje się w nie co najmniej raz w tygodniu. Prace ogrodowe także są częstym wyborem, co pokazuje wynik 30,91%.

Jeśli chodzi o aktywności okazjonalne, największą popularnością cieszą się podróże i zwiedzanie – aż 66,82% badanych podejmuje je raz lub kilka razy w roku. Aktywności kulturalne, takie jak kino, teatr czy koncerty, również mają charakter rzadziej realizowanych działań, ale dla 56,78% seniorów są istotnym elementem ich życia. Spotkania z przyjaciółmi i znajomymi odbywają się raz lub kilka razy w miesiącu u prawie połowy ankietowanych (47,97%).

Zauważalnie mniej seniorów angażuje się w wydarzenia organizowane przez gminę lub powiat. Codziennie uczestniczy w nich zaledwie 0,63% badanych, a 26,94% w ogóle nie bierze w nich udziału. Niski poziom aktywności kulturalnej i społecznej codziennie kontrastuje z większym zainteresowaniem indywidualnymi formami spędzania czasu. Wyniki te wskazują na silną potrzebę promocji wydarzeń lokalnych, które mogłyby zaangażować większą liczbę seniorów, przy jednoczesnym wsparciu ich preferencji do regularnych aktywności fizycznych i towarzyskich. Różnorodność podejmowanych działań pokazuje, że seniorzy chętnie dbają o swoje zdrowie, aktywność i relacje społeczne, choć wciąż istnieje przestrzeń do zwiększenia ich udziału w życiu kulturalnym i społecznym powiatu.

Pytanie 1 (c.d.). Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?

Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?	codziennie	nie wykonuje/nie uczestniczę	raz/kilka razy w miesiącu	raz/kilka razy w roku	raz/kilka razy w tygodniu
Oglądanie telewizji N=1030	79.94%	4.70%	2.19%	1.88%	11.29%
Czytanie książek, prasy N=1020	45.57%	9.97%	15.03%	3.48%	25.95%
Rozwiązywanie krzyżówek, łamigłówek, układanie puzzli, gry, itp. N=1020	37.18%	15.19%	19.30%	5.06%	23.26%
Korzystanie z komputera lub tabletu N=1024	44.95%	22.71%	11.04%	2.05%	19.24%
Korzystanie z telefonu komórkowego N=1028	90.42%	1.88%	1.26%	1.10%	5.34%

Seniorzy powiatu mikołowskiego wykazują wysoką aktywność w zakresie codziennego korzystania z technologii i tradycyjnych form spędzania czasu. Aż 90,42% respondentów codziennie używa telefonu komórkowego, co wskazuje na powszechność tego narzędzia w ich życiu. Oglądanie telewizji to kolejna dominująca aktywność, wykonywana codziennie przez 79,94% badanych. Duży odsetek seniorów codziennie czyta książki lub prasę (45,57%) oraz korzysta z komputera lub tabletu (44,95%).

Popularnością cieszą się również rozrywki intelektualne, takie jak rozwiązywanie krzyżówek, układanie puzzli czy gry, które regularnie podejmuje 37,18% badanych. Aktywności te wskazują na zainteresowanie seniorów zarówno technologią, jak i tradycyjnymi formami spędzania czasu. Wyniki pokazują, że osoby starsze są aktywne umysłowo i technologicznie, choć wciąż istnieje przestrzeń do rozwoju działań wspierających ich różnorodne potrzeby w innych obszarach życia.

Pytanie 1 (c.d.). Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?

Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?	codziennie	nie wykonuje/nie uczestniczę	raz/kilka razy w miesiącu	raz/kilka razy w roku	raz/kilka razy w tygodniu
Odpoczynek N=1027	67.14%	5.97%	5.66%	4.09%	17.14%

Oprócz bycia aktywnym, seniorzy powiatu mikołowskiego potrafią znaleźć czas na odpoczynek. 67,14% badanych deklaruje, że odpoczywa codziennie. Jednocześnie tylko niewielka część respondentów (5,97%) w ogóle nie poświęca czasu na relaks, co podkreśla, jak ważny jest ten aspekt w ich życiu. Odpoczynek przyjmuje różne formy, a część seniorów, bo 17,14%, angażuje się w takie działania kilka razy w tygodniu. Wyniki te wskazują, że potrzeba regeneracji i relaksu jest kluczowym elementem codziennego funkcjonowania osób starszych, co może być uwzględnione w projektowaniu działań wspierających ich dobrostan.

Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?	codziennie	nie wykonuje/nie uczestniczę	raz/kilka razy w miesiącu	raz/kilka razy w roku	raz/kilka razy w tygodniu
Uczestnictwo w mszach, życiu religijnym, parafialnym, itp. N=1025	5.67%	10.39%	29.92%	8.82%	45.20%
Uczestnictwo w akcjach społecznych i obywatelskich N=1015	0.79%	46.74%	16.06%	33.70%	2.70%
Współpraca/uczestnictwo w działaniach fundacji/stowarzyszeń N=1012	0.48%	61.24%	9.57%	20.89%	7.81%
Wolontariat N=1015	0.95%	79.81%	6.20%	8.90%	4.13%

Najwyższą częstotliwość odnotowano w uczestnictwie w mszach i życiu religijnym – aż 45,20% badanych angażuje się w takie aktywności przynajmniej raz w tygodniu, podczas gdy codzienne uczestnictwo wynosi 5,67%. Z drugiej strony, zaangażowanie w akcje społeczne i obywatelskie oraz współpracę z fundacjami i stowarzyszeniami pozostaje na niższym poziomie. Regularne uczestnictwo (raz w tygodniu lub częściej) w tych działaniach deklaruje odpowiednio 2,70% i 7,81% badanych, przy czym większość seniorów (odpowiednio 46,74% i 61,24%) w ogóle nie uczestniczy w tego rodzaju aktywnościach. Wolontariat również pozostaje rzadką formą aktywności, co odzwierciedla fakt, że aż 79,81% respondentów przyznaje, iż nie bierze w nim udziału, a tylko 4,13% angażuje się regularnie. Dane te wskazują na duże zróżnicowanie w preferencjach i potrzebach seniorów, przy czym życie religijne stanowi dla nich istotny obszar zaangażowania, natomiast działalność społeczna i wolontariacka wymagają większego wsparcia i zachęt do aktywizacji.

Pytanie 1 (c.d.). Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?

Czy wykonuje Pan/i wymienione czynności i jak często?	codziennie	nie wykonuje/nie uczestniczę	raz/kilka razy w miesiącu	raz/kilka razy w roku	raz/kilka razy w tygodniu
Prowadzenie samochodu N=1024	32.81%	42.11%	7.73%	1.74%	15.62%
Korzystanie z komunikacji publicznej (autobus, pociąg) N=1024	6.78%	25.39%	21.29%	32.49%	14.04%

W grupie badanych 32,81% osób prowadzi samochód codziennie, natomiast 42,11% w ogóle nie korzysta z tej możliwości. Sporadyczne prowadzenie samochodu (raz/kilka razy w tygodniu) deklaruje 15,62% badanych, a jeszcze rzadsze (raz/kilka razy w miesiącu lub roku) – odpowiednio 7,73% i 1,74%.

Z kolei korzystanie z komunikacji publicznej wykazuje inne tendencje. Tylko 6,78% seniorów deklaruje codzienne korzystanie z autobusów czy pociągów, podczas gdy 25,39% w ogóle z nich nie korzysta. Znaczna część seniorów wybiera tę formę transportu okazjonalnie – 32,49% korzysta z niej raz lub kilka razy w roku, 14,04% – raz/kilka razy w tygodniu, a 21,29% – raz/kilka razy w miesiącu.

Powyższe dane wskazują na znaczące różnice w preferencjach i możliwościach mobilności wśród seniorów, uwzględniające zarówno codzienne obowiązki, jak i okazjonalne potrzeby transportowe.

Pytania 2,3 i 4. Kondycja psychiczna, fizyczna oraz finansowa respondentów

	bardzo źle	źle	średnio	dobrze	bardzo dobrze
Jak ocenia Pan/i swoją kondycję psychiczną (pamięć, koncentrację, samopoczucie, itp.)? N=1036	0.62%	4.67%	25.08%	46.57%	23.05%
Jak ocenia Pan/i swoją kondycję fizyczną? N=1036	2.18%	9.66%	35.67%	40.81%	11.68%
Jak ocenia Pan/i swoją kondycję finansową (np. możliwość wykupienia leków, zakupów spożywczych, opłat, oszczędności, realizacji pasji i swoich potrzeb, uczestnictwa w życiu kulturalnym, itp.)? N=1040	4.50%	13.66%	35.71%	34.47%	11.65%

Badania przeprowadzone wśród seniorów w powiecie mikołowskim dostarczają interesujących informacji o ich kondycji psychicznej, fizycznej oraz sytuacji finansowej, które mają kluczowe znaczenie dla zrozumienia jakości życia tej grupy społecznej. W obszarze kondycji psychicznej, uwzględniającej pamięć, koncentrację oraz ogólne samopoczucie, wyniki wskazują na przewagę ocen pozytywnych. Aż 46,57% respondentów oceniło swoją kondycję psychiczną jako dobrą, a 23,05% jako bardzo dobrą, co oznacza, że niemal 70% seniorów postrzega ją w optymistycznym świetle. Mimo tego, wciąż istnieje pewna grupa, która doświadcza trudności w tym zakresie – 4,67% badanych określiło swoją kondycję psychiczną jako złą, a 0,62% jako bardzo złą, co sugeruje potrzebę wsparcia dla tej mniejszości.

Podobne wyniki można zaobserwować w obszarze kondycji fizycznej, gdzie dominują oceny dobre (40,81%) oraz bardzo dobre (11,68%). Warto jednak zauważyć, że 35,67% respondentów określiło swoją kondycję jako średnią, co może oznaczać, że nie wszyscy seniorzy są w pełni zadowoleni ze swojego stanu zdrowia. Grupa osób oceniających swoją kondycję fizyczną negatywnie wynosi w sumie 11,84% (9,66% oceniło ją jako złą, a 2,18% jako bardzo złą), co wskazuje na istnienie seniorów, którzy mogą zmagać się z poważniejszymi problemami zdrowotnymi i potrzebować dodatkowej opieki lub rehabilitacji.

Ocena sytuacji finansowej seniorów pokazuje większe zróżnicowanie opinii w porównaniu do kondycji psychicznej i fizycznej. W tej kategorii 34,47% badanych określiło swoją sytuację finansową jako dobrą, a 11,65% jako bardzo dobrą. Oznacza to, że niemal połowa seniorów jest zadowolona z możliwości pokrycia swoich podstawowych potrzeb, takich jak wykupienie leków, zakupy spożywcze czy opłaty. Jednocześnie jednak znacząca grupa badanych – 35,71% – oceniła swoją sytuację finansową jako średnią, co może świadczyć o pewnych ograniczeniach w realizacji potrzeb wykraczających poza podstawowe wydatki. Na szczególną uwagę zasługuje także fakt, że 13,66% respondentów określiło swoją sytuację finansową jako złą, a 4,50% jako bardzo złą, co stanowi sygnał o potrzebie działań wspierających te osoby w radzeniu sobie z trudnościami ekonomicznymi.

Badania ukazują stosunkowo pozytywny obraz kondycji psychicznej i fizycznej seniorów, przy czym sytuacja finansowa wydaje się obszarem, w którym trudności są bardziej zauważalne. Pomimo ogólnie dobrych wyników, istnieje wyraźna grupa seniorów zmagających się z problemami w różnych obszarach życia, co podkreśla potrzebę podejmowania działań mających na celu wsparcie tej części społeczeństwa, szczególnie w kontekście finansowym oraz zdrowotnym.

Pytanie 5. Czy jest Pan/i osobą samodzielną w codziennych czynnościach i obowiązkach?

	tak - ale wymagam wsparcia w części czynności	tak - w pełni samodzielną	nie - wymagam opieki osób trzecich
Czy jest Pan/i osobą samodzielną w codziennych czynnościach i obowiązkach? N=1033	16.25%	80.00%	3.75%

Wśród badanych aż 80% zadeklarowało pełną samodzielność, co świadczy o ich zdolności do niezależnego radzenia sobie z codziennymi wyzwaniami. Kolejne 16,25% respondentów również określiło się jako osoby samodzielne, jednak z zastrzeżeniem, że wymagają wsparcia w wykonywaniu części czynności. Grupa osób w pełni zależnych od pomocy innych, stanowiąca 3,75%, wskazuje na obecność seniorów, którzy potrzebują stałej opieki w codziennym życiu.

Dane te wyraźnie wskazują na dużą niezależność większości seniorów, choć jednocześnie podkreślają potrzebę zapewnienia adekwatnego wsparcia dla tych, którzy nie są w stanie samodzielnie wykonywać wszystkich codziennych obowiązków. Wyniki te mogą stanowić istotną wskazówkę dla planowania lokalnych działań wspierających osoby starsze, zwłaszcza te bardziej wymagające pomocy w ich codziennym funkcjonowaniu.

Pytanie 6. Czy towarzyszy Panu/i poczucie samotności?

	często	nigdy	rzadko	trudno powiedzieć	zawsze
Czy towarzyszy Panu/i poczucie samotności? N=1033	15.94%	33.44%	43.13%	6.41%	1.09%

Badania przeprowadzone wśród seniorów w powiecie mikołowskim ukazują zróżnicowane odczucia dotyczące poczucia samotności. Większość respondentów, bo aż 43,13%, odczuwa samotność rzadko, co sugeruje, że doświadczenie to nie jest dla nich dominującym elementem codzienności. Jednocześnie 33,44% badanych zadeklarowało, że nigdy nie odczuwa samotności, co świadczy o ich dobrym wsparciu społecznym lub satysfakcjonującym stylu życia. Poczucie samotności występuje często u 15,94% seniorów, a u 1,09% towarzyszy zawsze, co wskazuje na istotne potrzeby wsparcia w tej grupie. 6,41% respondentów miało trudności z jednoznacznym określeniem swoich odczuć, co może sugerować pewną ambiwalencję w postrzeganiu samotności. Wyniki te pokazują, że choć dla większości seniorów samotność nie stanowi poważnego problemu, istnieje wyraźna grupa, która wymaga większej uwagi i działań wspierających.

POTRZEBY SPOŁECZNE SENIORÓW W ZAKRESIE KORZYSTANIA Z PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Pytanie 7. Jak ocenia Pan/Pani organizację i dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb seniorów w swojej gminie?

	Bardzo źle	Źle	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze
Przystosowanie chodników, dróg i ścieżek dla pieszych N=1032	5,16%	17,84%	35,99%	32,55%	8,45%
Przejścia dla pieszych i sygnalizacja świetlna N=1028	3,92%	13,03%	32,50%	38,62%	11,93%
Budynki użyteczności publicznej (np. urzędy, gminne ośrodki kultury) – wyposażenie w miejsca parkingowe, podjazdy windy, czytelne tablice informacyjne, oznaczenia itp.) N=1027	2,52%	16,19%	31,60%	39,62%	10,06%
Oświetlenie zewnętrzne ulic, parków, placów N=1030	3,13%	11,60%	32,92%	43,42%	8,93%
Infrastruktura parków, skwerów, ulic (np. ławki, toalety, siłownie na świeżym powietrzu) N=1030	4,23%	15,20%	30,88%	37,77%	11,91%

Oceniając dostępność przestrzeni publicznych, seniorzy zwracają uwagę na różne elementy infrastruktury i ich przystosowanie do potrzeb osób starszych. Wyniki badań pozwalają określić, jakie aspekty tej dostępności są przez nich postrzegane jako problematyczne, a które spełniają ich oczekiwania.

1. Przystosowanie chodników, dróg i ścieżek dla pieszych

Z badania wynika, że 23% respondentów oceniło przystosowanie tych elementów jako "bardzo źle" lub "źle", co wskazuje na istniejące problemy związane z bezpieczeństwem i komfortem pieszych. Największa grupa (35,99%) wskazała ocenę "średnio", co może sugerować potrzebę dalszej modernizacji. Poprawne przystosowanie dróg dla pieszych, takie jak szerokie chodniki czy obniżone krawężniki, jest kluczowe dla osób starszych, a miasta przyjazne pieszym zwiększają mobilność seniorów, co pozytywnie wpływa na ich jakość życia.

2. Przejścia dla pieszych i sygnalizacja świetlna

W tej kategorii aż 50,55% ankietowanych oceniło istniejące rozwiązania „dobrze” lub "bardzo dobrze", co oznacza, że znaczna część przestrzeni spełnia ich potrzeby. Zaledwie 16,95% wskazało oceny negatywne ("bardzo źle" i "źle"). Wyniki te mogą wynikać z zastosowania nowoczesnych technologii, takich jak sygnalizacja dźwiękowa czy wydłużenie czasu przejścia na przejściach. Literatura dotycząca dostępności podkreśla, że dobrze zaprojektowana infrastruktura drogowa redukuje ryzyko wypadków i promuje samodzielność seniorów.

3. Budynki użyteczności publicznej

Budynki takie jak urzędy czy ośrodki kultury były oceniane pozytywnie – 49,68% respondentów wskazało oceny "dobrze" lub "bardzo dobrze". Jednak 18,71% osób starszych odczuwa problemy z dostępnością, co może wiązać się np. z brakiem czytelnych oznaczeń czy brakiem wind. Należy pamiętać, że dostępność budynków użyteczności publicznej zależy od takich elementów jak podjazdy, windy i odpowiednio duże miejsca parkingowe.

4. Oświetlenie zewnętrzne ulic, parków i placów

Aż 52,35% seniorów oceniło oświetlenie "dobrze" lub "bardzo dobrze", a tylko 14,73% wskazało na problemy. Dobre oświetlenie jest kluczowe dla orientacji przestrzennej i poczucia bezpieczeństwa wśród starszych osób, zatem jest warunkiem koniecznym dla tworzenia przyjaznej przestrzeni miejskiej.

5. Infrastruktura parków, skwerów i ulic

W ocenie infrastruktury takich miejsc, jak ławki, toalety czy siłownie na świeżym powietrzu, 49,68% seniorów wskazało oceny pozytywne ("dobrze" i "bardzo dobrze"). Niemniej jednak 19,43% osób wskazało braki, co może oznaczać niewystarczającą ilość lub jakość wyposażenia. Taka infrastruktura jest istotna dla zachowania aktywności fizycznej i społecznej seniorów, bowiem miejsce do odpoczynku i interakcji w przestrzeni miejskiej sprzyja podejmowaniu przez seniorów decyzji o wychodzeniu z domu i uczestniczeniu w życiu społecznym.

Podsumowanie

Analiza wyników wskazuje, że seniorzy pozytywnie oceniają znaczną część infrastruktury, szczególnie w zakresie oświetlenia i przejść dla pieszych. Jednakże, takie aspekty jak przystosowanie chodników czy dostępność budynków użyteczności publicznej wymagają dalszych usprawnień. Literatura podkreśla, że inwestycje w dostępność przestrzeni publicznych nie tylko poprawiają jakość życia seniorów, ale również integrują ich z resztą społeczeństwa, redukując izolację i poprawiając zdrowie psychofizyczne. Przestrzenie te powinny być projektowane z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, co zapewnia dostępność dla wszystkich użytkowników, niezależnie od wieku czy sprawności.

Pytanie 8. Jak ocenia Pan/Pani stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z możliwością korzystania z przestrzeni publicznych? (%)

	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak seniorzy oceniają stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z możliwością korzystania z przestrzeni publicznych? N=1036	2,80	5,61	4,05	20,09	39,56	27,88

Na podstawie dostarczonych danych dotyczących oceny przez seniorów stopnia zaspokojenia ich potrzeb związanych z korzystaniem z przestrzeni publicznych, można zaobserwować, że rozkład odpowiedzi jest dość zróżnicowany.

Dane te wskazują, że tylko niewielka część seniorów ocenia możliwość korzystania z przestrzeni publicznych bardzo nisko (2,8%) lub raczej nisko (5,61%), co może świadczyć o względnie dobrym dostosowaniu przestrzeni publicznych w analizowanym kontekście. Jednocześnie aż 27,88% respondentów zaznaczyło, że nie ma potrzeby korzystania z tych przestrzeni, co może wynikać z ograniczeń fizycznych, społecznych lub zmieniających się potrzeb związanych z wiekiem.

W literaturze dotyczącej dostępności przestrzeni publicznych dla seniorów podkreśla się kilka kluczowych aspektów wpływających na ocenę ich użyteczności:

- przestrzenie publiczne muszą być projektowane z myślą o osobach starszych, uwzględniając takie elementy jak ławki, równą nawierzchnię, dobre oświetlenie czy dostępność toalet. Niski odsetek

odpowiedzi "bardzo niski" lub "raczej niski" może sugerować, że przynajmniej część tych potrzeb jest spełniana.

- przestrzenie publiczne odgrywają kluczową rolę w budowaniu więzi społecznych wśród osób starszych. Wysoki odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” (39,56%) może sugerować brak silnego związku z przestrzeniami publicznymi lub ich niewystarczające wykorzystanie w codziennym życiu.
- istnieje wiele barier, takich jak zbyt strome schody, wąskie chodniki czy brak miejsc do odpoczynku, które mogą zniechęcać seniorów do korzystania z przestrzeni publicznych.
- subiektywne postrzeganie przestrzeni publicznych przez osoby starsze zależy nie tylko od ich fizycznych cech, ale także od wcześniejszych doświadczeń, poziomu bezpieczeństwa i poczucia przynależności do społeczności lokalnej.

Znaczny odsetek odpowiedzi „nie mam takiej potrzeby” (27,88%) może świadczyć o tym, że seniorzy nie są w pełni świadomi potencjału przestrzeni publicznych lub mają ograniczone możliwości ich użytkowania. Promowanie ich roli może być kluczowe.

Wysoki udział odpowiedzi neutralnych: Wynik 39,56% odpowiedzi „trudno powiedzieć” wskazuje na potrzebę dalszego badania subiektywnych uwarunkowań, które wpływają na korzystanie z przestrzeni publicznych przez seniorów.

Podsumowując, wyniki ankiety dostarczają cennych informacji o różnorodnych ocenach stopnia zaspokojenia potrzeb seniorów związanych z przestrzeniami publicznymi. Wnioski z analizy można wzbogacić o rekomendacje dla polityków i urbanistów, by lepiej dostosować te przestrzenie do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

POTRZEBY SENIORÓW W ZAKRESIE TRANSPORTU

Pytanie 10. Jak ocenia Pan/Pani rozwiązania dotyczące komunikacji publicznej i transportu w swojej gminie i ich dostosowanie do potrzeb seniorów?

	Bardzo źle	Źle	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze
Dostępne środki transportu publicznego (np. autobus, pociąg) N=1014	6,05%	14,65%	25,64%	35,67%	17,99%
Istniejące połączenia i rozkłady jazdy N=1012	6,54%	15,79%	27,91%	35,89%	13,88%
Rozmieszczenie i ilość przystanków N=1012	3,35%	14,35%	26,63%	40,67%	14,99%
Infrastruktura przystanków (np. miejsca do siedzenia, czytelność rozkładu jazdy, oznaczenia, oświetlenie, wyświetlacze) N=1011	3,99%	16,13%	29,39%	37,22%	13,26%
Infrastruktura drogowa dla potrzeb poruszania się samochodem (np. oznaczenia ulic, znaki drogowe pionowe i poziome, miejsca parkingowe – w tym miejsca dla seniorów i osób z niepełnosprawnością, organizacja ruchu drogowego)	3,84%	15,52%	33,44%	37,92%	9,28%

N=1009					
Infrastruktura rowerowa (ścieżki rowerowe, połączenia ścieżkami różnych obszarów gminy, wypożyczalnie rowerów)	9,90%	24,12%	34,98%	25,24%	5,75%
N=1011					

Ocena komunikacji publicznej i infrastruktury transportowej przez seniorów jest kluczowa dla zapewnienia ich mobilności, niezależności oraz jakości życia. Przedstawiona analiza rozkładu odpowiedzi na pytania dotyczące szczegółowych rozwiązań w zakresie transportu pozwala zidentyfikować mocne strony i obszary wymagające poprawy.

1. Dostępne środki transportu publicznego (np. autobusy, pociągi)

W tej kategorii 53,66% seniorów oceniło dostępność środków transportu publicznego jako "dobrą" lub "bardzo dobrą", co wskazuje na ogólną akceptację dostępnych rozwiązań. Jednakże 20,7% respondentów wyraziło negatywne opinie ("bardzo źle" lub "źle"). Należy zauważyć, że przystosowanie transportu publicznego do potrzeb seniorów, takie jak niskopodłogowe autobusy, szerokie drzwi i przyjazna obsługa, jest kluczowe dla ich mobilności.

2. Istniejące połączenia i rozkłady jazdy

Rozkłady jazdy oraz ich dostosowanie do potrzeb seniorów zostały ocenione pozytywnie przez 49,77% respondentów, jednak 22,33% wyraziło niezadowolenie. Problem ten może wynikać z niewystarczającej liczby połączeń w godzinach porannych i wieczornych, co szczególnie dotyczy osób starszych z terenów wiejskich. Elastyczne rozkłady jazdy oraz usługi transportu na żądanie znacząco zwiększają dostępność komunikacji dla seniorów.

3. Rozmieszczenie i ilość przystanków

Blisko połowa seniorów (55,66%) oceniła rozmieszczenie przystanków jako "dobre" lub "bardzo dobre". Jednak dla 17,7% lokalizacja przystanków nie spełnia oczekiwań. Optymalna odległość do przystanku wynosi maksymalnie 300 metrów, a brak dostępnych przystanków może ograniczać codzienną mobilność osób starszych.

4. Infrastruktura przystanków

Infrastruktura przystanków została pozytywnie oceniona przez 50,48% respondentów. Z drugiej strony, 20,12% wskazało braki w zakresie takich elementów jak miejsca do siedzenia, czytelność rozkładów jazdy czy brak odpowiedniego oświetlenia. Dobrze zaprojektowane przystanki, wyposażone w zadaszenia, ławki i wyświetlacze, zwiększają poczucie bezpieczeństwa seniorów i zachęcają do korzystania z transportu publicznego.

5. Infrastruktura drogowa dla samochodów

Około 47,2% seniorów pozytywnie oceniło jakość infrastruktury drogowej, jednak 19,36% wskazało na problemy, takie jak brak miejsc parkingowych dla seniorów czy zła organizacja ruchu. Zauważyć należy, że tworzenie wyznaczonych miejsc parkingowych oraz czytelne oznakowanie zwiększają komfort poruszania się samochodem przez osoby starsze.

6. Infrastruktura rowerowa

W przypadku infrastruktury rowerowej dominują opinie "średnie" (34,98%), natomiast 34,02% respondentów wyraziło negatywne opinie. Tylko 31% seniorów oceniło infrastrukturę rowerową pozytywnie. Seniorzy rzadziej korzystają z rowerów z powodu braku bezpiecznych ścieżek i niedostatecznej integracji infrastruktury rowerowej z transportem publicznym.

Podsumowanie

Analiza odpowiedzi seniorów wskazuje, że kluczowe wyzwania dotyczą dostosowania infrastruktury przystanków i rozkładów jazdy do ich potrzeb. Literatura podkreśla, że inwestycje w transport publiczny, takie jak usługi "door-to-door" czy programy wsparcia seniorów w korzystaniu z komunikacji miejskiej, mogą znacząco poprawić ich dostępność do przestrzeni publicznej. Jednocześnie, rozwój infrastruktury rowerowej oraz dostosowanie przestrzeni drogowej dla osób starszych powinny być priorytetem w strategiach transportowych gmin.

Pytanie 11. Jak ocenia Pan/Pani stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z możliwością przemieszczania się na terenie swojej gminy?

	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak ocenia Pan/Pani stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z możliwością przemieszczania się na terenie swojej gminy? N=1032	5,16%	8,29%	5,48%	22,22%	40,38%	18,47%

Ocena stopnia zaspokojenia potrzeb seniorów związanych z przemieszczaniem się na terenie swojej gminy jest kluczowym wskaźnikiem jakości życia osób starszych. Wyniki badania sugerują, że wielu seniorów może być zadowolonych z lokalnych możliwości transportowych, jednak istnieje także grupa osób, które doświadczają trudności związanych z mobilnością co jest niepokojące, bowiem zdrowie i mobilność jest jednym z kluczowych elementów społecznej integracji seniorów. Możliwość przemieszczania się wpływa nie tylko na dostęp do usług i relacji społecznych, ale również na zdrowie psychiczne i fizyczne seniorów. Osoby, które oceniły swoje potrzeby jako "bardzo niskie" (5,16%) lub "raczej niskie" (8,29%), mogą spotykać się z takimi barierami, jak: brak dostępu do środków transportu publicznego, niedostosowanie przestrzeni publicznej oraz problemy z komunikacją pieszą lub rowerową.

Seniorzy, którzy oceniają zaspokojenie swoich potrzeb jako "bardzo wysokie" lub "raczej wysokie", korzystają prawdopodobnie z dobrze rozwiniętej infrastruktury. Gminy inwestujące w transport publiczny oraz udogodnienia dla osób starszych, takie jak elastyczne rozkłady jazdy, wygodne przystanki czy systemy transportu na żądanie, przyczyniają się do zwiększenia mobilności i zadowolenia seniorów.

Aż 40,38% respondentów wskazało odpowiedź "trudno powiedzieć" lub "nie mam zdania". Może to wynikać z braku pełnej wiedzy na temat dostępnych rozwiązań transportowych, ograniczonej potrzeby przemieszczania się lub zadowolenia z obecnej sytuacji bez głębszej refleksji na ten temat. Wydaje się, że zwiększenie dostępności informacji o usługach transportowych, zwłaszcza wśród seniorów, mogłoby wpłynąć na bardziej świadome oceny. Grupa 18,47% osób, które stwierdziły, że nie mają potrzeby przemieszczania się, może wskazywać na

społeczny problem izolacji seniorów. Brak mobilności często wiąże się z ograniczonym udziałem w życiu społecznym, co może negatywnie wpływać na zdrowie i dobrostan psychiczny osób starszych.

Analiza wyników pokazuje, że choć większość seniorów wydaje się zadowolona z możliwości przemieszczania się na terenie swojej gminy, istnieją grupy, które doświadczają istotnych barier lub nie wykorzystują dostępnych możliwości. Literatura wskazuje, że inwestycje w elastyczne i dostosowane do potrzeb seniorów systemy transportowe oraz zwiększenie dostępności informacji o nich mogłyby znacząco poprawić sytuację. Ponadto konieczne jest przeciwdziałanie izolacji społecznej, zwłaszcza wśród osób, które deklarują brak potrzeby przemieszczania się. Promowanie aktywnego udziału w życiu społecznym oraz tworzenie przestrzeni publicznych przyjaznych seniorom powinno być priorytetem w politykach lokalnych.

Pytanie 12. Jak ocenia Pan/Pani stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z możliwością przemieszczania się na terenie Powiatu Mikołowskiego (pomiędzy gminami)?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak ocenia Pan/Pani stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z możliwością przemieszczania się na terenie Powiatu Mikołowskiego (pomiędzy gminami) N=1032	4,07%	4,69%	6,10%	25,67%	39,91%	19,56%

Na podstawie dostarczonych danych, seniorzy ocenili stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie przemieszczania się między gminami powiatu mikołowskiego. Bardzo niski stopień zaspokojenia potrzeb wskazało 4,07% ankietowanych co oznacza, że jest spora grupa osób, które napotykają na poważne trudności w przemieszczaniu się pomiędzy gminami. Możliwe przyczyny mogą obejmować ograniczenia infrastrukturalne, brak odpowiedniego transportu publicznego, lub problemy zdrowotne utrudniające mobilność. Raczej niski stopień zaspokojenia potrzeb wskazało 4,69%. Ta grupa również odczuwa pewne trudności, choć nie tak poważne jak osoby z poprzedniej kategorii. Ich potrzeby mogą być zaspokajane w ograniczonym stopniu, na przykład przez dostępność transportu w określonych godzinach lub brak połączeń bezpośrednich między gminami.

Raczej wysoki stopień zaspokojenia potrzeb deklaruje 6,10%. Osoby w tej grupie oceniają dostępność przemieszczania się pomiędzy gminami jako stosunkowo dobrą, choć mogą dostrzegać pewne mankamenty. Bardzo wysoki stopień zaspokojenia potrzeb na poziomie 25,67% potwierdza, że relatywnie duża grupa seniorów ma dostęp do dogodnych środków transportu i nie odczuwa większych ograniczeń.

Najwyższy odsetek odpowiedzi to trudno powiedzieć/nie mam zdania - 39,91%. Może on świadczyć o braku wyraźnych doświadczeń związanych z przemieszczaniem się, co może wynikać z ograniczonego korzystania z transportu międzygminnego lub niewiedzy na temat dostępnych opcji.

Nie mam takiej potrzeby czyli brak korzystania z publicznych środków transportu wskazało 19,56% respondentów. Znaczny odsetek osób wskazał, że ich potrzeby w tym zakresie nie występują, co może oznaczać, że ich codzienne życie toczy się w obrębie jednej gminy lub że mają inne formy zaspokajania potrzeb transportowych, np. dzięki rodzinie lub wykorzystują do tego celu własne samochody lub inne środki transportu.

Badania nad mobilnością seniorów wskazują, że ich potrzeby transportowe są ściśle związane z wieloma czynnikami demograficznymi, zdrowotnymi i społecznymi. Dostęp do transportu publicznego jest kluczowym

elementem jakości życia osób starszych, szczególnie w mniejszych miejscowościach. Infrastruktura transportowa, jak również dostępność do informacji na temat połączeń, odgrywają ważną rolę w ograniczaniu barier w mobilności.

POTRZEBY SENIORÓW ZWIĄZANE Z UCZESTNICTWEM W ŻYCIU SPOŁECZNYM

Pytanie 14. Jak ocenia Pan/Pani organizację i dostosowanie oferty związanej z uczestnictwem w życiu społecznym i rozwojem potrzeb seniorów w swojej gminie?

	Bardzo źle	Źle	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze
Możliwość uczestnictwa seniorów w organizowanych wydarzeniach i imprezach (np. dojazd, godziny, rozwiązania dla osób z niepełnosprawnościami, koszt, itp.) N=1019	3,33%	20,29%	31,85%	32,65%	11,89%
Obecna oferta organizowanych wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, jej atrakcyjność, angażowanie seniorów N=1017	2,38%	16,19%	32,06%	34,76%	14,60%
Obecna oferta organizowanych wydarzeń i zajęć sportowych, jej atrakcyjność i poziom angażowania seniorów N=1017	3,49%	20,63%	31,11%	30,48%	14,29%
Dostępna infrastruktura kulturalna i rozrywkowa (np. domy kultury, biblioteki, muzea, itp.) jej dostosowanie do potrzeb seniorów, w tym osób z niepełnosprawnościami) N=1017	3,65%	13,81%	31,90%	34,92%	15,71%
Dostępna infrastruktura sportowa (np. baseny, boiska, siłownie, parki, itp.) jej dostosowanie do potrzeb seniorów, w tym osób z niepełnosprawnościami N=1011	9,58%	20,61%	33,23%	29,23%	7,35%
Obecna oferta edukacyjna i rozwojowa dla seniorów (np. UTW, kluby seniora, wykłady, szkolenia i kursy, rozwój pasji, wycieczki, itp.) N=1007	5,93%	16,19%	28,37%	29,49%	20,03%
Dostępna infrastruktura edukacyjna i rozwojowa (np. wyposażenie dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych) N=996	6,00%	24,47%	36,30%	26,74%	6,48%
Ilość organizowanych aktywności, wydarzeń i zajęć dla seniorów w gminie N=1011	3,99%	19,81%	30,51%	29,55%	16,13%
Wydarzenia integrujące różne pokolenia i grupy społeczne (np. festyny i pikniki wielopokoleniowe) N=1014	4,78%	21,18%	38,38%	26,11%	9,55%
Prowadzone kampanie społeczne uwrażliwiające lokalną społeczność na potrzeby seniorów N=1012	7,66%	26,48%	35,25%	23,60%	7,02%

Dane dotyczące oceny organizacji oraz dostosowania oferty związanej z uczestnictwem seniorów w życiu społecznym i rozwoju pozwalają na dogłębną analizę różnych aspektów tej problematyki.

1. Możliwość uczestnictwa seniorów w wydarzeniach

W tej kategorii odsetek odpowiedzi pozytywnych ("dobrze" i "bardzo dobrze") wyniósł 44,54%, natomiast oceny negatywne stanowią 23,62%. Pozostałe odpowiedzi to "średnio" (31,85%). Wyniki te wskazują na umiarkowaną satysfakcję seniorów z organizacji wydarzeń pod kątem dostępności, kosztów oraz rozwiązań dla osób z niepełnosprawnościami. Bariery w uczestnictwie seniorów w życiu społecznym mogą wynikać z trudności w dostępie do infrastruktury, ale także z braku odpowiedniego dopasowania terminów wydarzeń do ich rytmu dnia.

2. Atrakcyjność oferty kulturalnej i rozrywkowej

W tej kategorii oceny pozytywne stanowiły 49,36%, co świadczy o dużej grupie seniorów zadowolonych z obecnej oferty. Jednak niemal co piąta osoba (18,57%) ocenia tę ofertę negatywnie, co może wskazywać na niewystarczającą różnorodność wydarzeń. Należy podkreślić, że oferta kulturalna skierowana do seniorów powinna uwzględniać ich różnorodne potrzeby, takie jak interakcja międzypokoleniowa czy aktywności stymulujące umysł.

3. Atrakcyjność oferty sportowej

Opinie seniorów w tej kategorii były bardziej podzielone, z 44,77% odpowiedziami pozytywnymi i 24,12% negatywnymi. Wynik ten może sugerować niedostateczne dostosowanie zajęć sportowych pod kątem możliwości fizycznych osób starszych. Aktywność fizyczna w wieku senioralnym jest kluczowym czynnikiem zdrowia, ale dostępność i bezpieczeństwo infrastruktury sportowej są nieodzownymi elementami zwiększania uczestnictwa.

4. Infrastruktura kulturalna i rozrywkowa

W tej kategorii oceny pozytywne wyniosły aż 50,63%, co wskazuje na stosunkowo wysoki poziom satysfakcji. Jednocześnie 17,46% ocen negatywnych sugeruje konieczność poprawy infrastruktury, np. w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Dobrze zaprojektowana infrastruktura kulturalna może odgrywać kluczową rolę w integracji seniorów i ich aktywności społecznej.

5. Infrastruktura sportowa

Ten aspekt uzyskał najniższe oceny pozytywne (36,58%), co wskazuje na znaczną przestrzeń do poprawy. Seniorzy często podkreślają brak dostosowanych siłowni plenerowych czy ścieżek rekreacyjnych.

6. Oferta edukacyjna i rozwojowa

W tej kategorii 49,52% odpowiedzi było pozytywnych, a 22,12% negatywnych. Wyniki te wskazują na duże zainteresowanie seniorów możliwością rozwoju osobistego, co podkreślają badania wskazujące na kluczowe znaczenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku i klubów seniora.

7. Infrastruktura edukacyjna

Oceny pozytywne wyniosły 33,22%, natomiast negatywne aż 30,47%. Wyniki te sugerują niedostosowanie infrastruktury edukacyjnej do specyficznych potrzeb seniorów, w tym osób z niepełnosprawnościami.

8. Ilość organizowanych aktywności

Oceny pozytywne to 45,68%, co świadczy o stosunkowo wysokiej satysfakcji seniorów. Niemniej jednak 23,80% odpowiedzi negatywnych wskazuje na konieczność zwiększenia liczby wydarzeń.

9. Wydarzenia integrujące różne pokolenia

Oceny pozytywne stanowią 35,66%, co sugeruje potrzebę rozwoju tej formy integracji. Badania wskazują, że takie wydarzenia są ważne dla przeciwdziałania izolacji seniorów.

10. Kampanie społeczne

Oceny pozytywne wyniosły jedynie 30,62%, co wskazuje na niedostateczną skuteczność kampanii uwrażliwiających społeczeństwo na potrzeby seniorów.

Podsumowanie i rekomendacje

Analiza wyników wskazuje, że seniorzy są umiarkowanie zadowoleni z oferty społecznej i rozwojowej w swoich gminach, ale dostrzegalne są istotne obszary wymagające poprawy, szczególnie w zakresie infrastruktury sportowej i kampanii społecznych. Literatura podkreśla znaczenie dostosowania oferty do różnorodnych potrzeb seniorów, co może być kluczowe dla poprawy ich jakości życia. Władze lokalne powinny skupić się na: zwiększeniu dostępności infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami; rozwoju oferty sportowej i kulturalnej; promowaniu integracji międzypokoleniowej; rozwoju tych obszarów, które mogą istotnie wpłynąć na wzrost satysfakcji seniorów i ich aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Pytanie 15. Jak ocenia Pan/Pani stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z ofertą kulturalną i możliwością korzystania z niej w swojej gminie?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak ocenia Pan/Pani stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z ofertą kulturalną i możliwością korzystania z niej w swojej gminie N=1028	5,34%	8,79%	3,92%	27,32%	34,69%	19,94%

Rozkład odpowiedzi dotyczących oceny stopnia zaspokojenia potrzeb seniorów w zakresie oferty kulturalnej i możliwości korzystania z niej ukazuje zróżnicowane postrzeganie tego aspektu życia społecznego przez osoby starsze.

Relatywnie niewielki odsetek 5,34% seniorów ocenił ofertę kulturalną w swojej gminie jako bardzo niską. Mimo to warto zwrócić uwagę, że nawet taka mniejszość może wskazywać na istotne bariery w dostępie do wydarzeń kulturalnych. Zauważyć należy, że czynniki takie jak brak infrastruktury, odległość od miejsc wydarzeń, a także ograniczenia finansowe mogą w istotny sposób ograniczać udział seniorów w kulturze.

Raczej niski stopień zaspokojenia potrzeb wskazało 8,79% respondentów. Wyższy odsetek osób oceniających ofertę jako raczej niską sugeruje, że istnieje grupa seniorów, która widzi pewien potencjał w ofercie kulturalnej,

ale dostrzega też braki. Może to dotyczyć ograniczonej różnorodności wydarzeń, braku dostosowania terminów czy niewystarczającej promocji działań kulturalnych. Dla zwiększenia satysfakcji z uczestnictwa w kulturze istotne znaczenie ma promocja lokalnej kultury, ponieważ osoby starsze często są do niej mentalnie przywiązane.

Raczej wysoki stopień zaspokojenia potrzeb wskazało 3,92% respondentów. Niewielki odsetek pozytywnych ocen sugeruje, że tylko nieliczni seniorzy postrzegają ofertę kulturalną w swojej gminie jako umiarkowanie dobrą. Wynik ten może być zaskakująco niski w porównaniu do innych grup, co wskazuje na potrzebę lepszego dopasowania działań kulturalnych do preferencji seniorów, takich jak organizowanie koncertów, wystaw czy spotkań tematycznych dostosowanych do ich zainteresowań.

Bardzo wysoki stopień zaspokojenia potrzeb wskazało 27,32% respondentów. Znaczny odsetek seniorów, którzy oceniają ofertę jako bardzo dobrą, wskazuje, że w niektórych gminach funkcjonują dobrze rozwinięte programy kulturalne. Może to obejmować dostępność domów kultury, klubów seniora, bibliotek czy różnorodnych wydarzeń artystycznych. Podkreślić należy, że dobrze zaprojektowane wydarzenia kulturalne przyczyniają się do integracji społecznej seniorów i ich ogólnego zadowolenia z życia.

Największy odsetek odpowiedzi bo aż 34,69% należy do kategorii "nie mam zdania". Wynik ten może sugerować brak doświadczenia z ofertą kulturalną, co wynika z: braku informacji o organizowanych wydarzeniach; niechęci do uczestnictwa z powodów zdrowotnych lub społecznych lub marginalizacji kultury w ich codziennym życiu. Dodatkowo należy zauważyć, że cyfryzacja doprowadza do tego, że seniorzy często mają trudności z dotarciem do informacji o lokalnych wydarzeniach, co ogranicza ich aktywność kulturalną.

Znaczny odsetek seniorów 19,94% zadeklarował brak potrzeby uczestnictwa w kulturze. Ten wynik może być efektem: braku zainteresowania tego rodzaju aktywnością; izolacją społeczną, która utrudnia angażowanie się w życie kulturalne czy subiektywnego poczucia, że oferta kulturalna jest skierowana do innych grup wiekowych. Część seniorów wycofuje się z życia społecznego, co wymaga interwencji, takich jak kampanie promujące korzyści płynące z uczestnictwa w kulturze.

Mimo, że część seniorów jest zadowolona z oferty kulturalnej, to większość pozostaje niezainteresowana lub odizolowana od tego rodzaju aktywności. Jako rekomendowane działania przeciwdziałające marginalizacji seniorów w korzystaniu z kultury należy wskazać skuteczniejsze promowanie wydarzeń kulturalnych, np. przez lokalne media, biuletyny senioralne i internet; dostosowanie oferty do potrzeb odbiorcy, promowanie uczestnictwa w kulturze jako sposób na poprawę jakości życia i integrację społeczną; wsparcie transportowe poprzez zapewnienie dojazdu na wydarzenia kulturalne dla osób z ograniczoną mobilnością, może znacząco zwiększyć ich uczestnictwo. Nie bez znaczenia jest też rozwój oferty kulturalnej, jej promocja oraz eliminacja barier logistycznych i informacyjnych, co może istotnie przyczynić się do poprawy zaspokojenia potrzeb kulturalnych seniorów w gminach. Włączenie seniorów w kulturę nie tylko poprawia ich jakość życia, ale także wzmacnia lokalne społeczności.

Pytanie 16. Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z ofertą sportową i możliwością korzystania z niej w swojej gminie?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Liczba z Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z ofertą sportową i możliwością	5,66%	4,72%	10,69%	28,30%	28,77%	21,86%

korzystania z niej w swojej gminie?						
N=1027						

Relatywnie niski odsetek seniorów (tylko 5,66% respondentów) ocenił ofertę sportową jako bardzo niską. Choć wartość ta nie jest wysoka, należy zwrócić uwagę na obiektywne i subiektywne trudności, które mogą ograniczać dostępność do infrastruktury sportowej, w tym między innymi brak dostosowanych obiektów sportowych (np. siłowni plenerowych czy basenów) do potrzeb osób starszych, bariery finansowe czy problemy zdrowotne uniemożliwiające korzystanie z oferty.

Grupa osób oceniających ofertę sportową jako raczej niską jest niewielka bo 4,72% respondentów, ale istotna. Wynik ten sugeruje, że choć dostępność obiektów sportowych istnieje, mogą występować problemy z ich dostępnością czasową (np. niewystarczające godziny otwarcia) lub atrakcyjnością zajęć dla seniorów. Podkreślenia wymaga dostosowanie programów sportowych do specyficznych potrzeb starszych osób jako kluczowy aspekt mający wpływ na ich zaangażowanie.

Odsetek odpowiedzi pozytywnych na poziomie "raczej wysoki" deklarowało 10,69% respondentów co oznacza, że pewna grupa seniorów znajduje w ofercie sportowej elementy, które spełniają ich oczekiwania. Jednak stosunkowo niska wartość tej kategorii sugeruje, że oferta nie zawsze jest w pełni dostosowana do ich potrzeb, np. brakuje zajęć grupowych czy dedykowanych instruktorów.

Znaczny odsetek bo aż 28,30% seniorów pozytywnie ocenia ofertę sportową w swoich gminach. Oznacza to, że w wielu lokalizacjach istnieją dobrze rozwinięte programy aktywności fizycznej, obejmujące np. zajęcia gimnastyczne, fitness, nordic walking czy baseny. Badania wskazują, że lokalne władze inwestujące w infrastrukturę sportową dla seniorów zwiększają ich satysfakcję i poziom aktywności.

Największa grupa respondentów czyli 28,77% respondentów nie miała zdania na temat oferty sportowej. Może to wynikać z: braku wiedzy o dostępnych możliwościach; ograniczonego kontaktu z tego typu aktywnościami; izolacji społecznej, która uniemożliwia uczestnictwo w wydarzeniach sportowych czy niskiego zaangażowania w życie społeczne gmin i wynikającej z tego nieświadomości ofert lokalnych.

Zaskakująco wysoki odsetek osób czyli 21,86% zadeklarował brak potrzeby uczestnictwa w aktywności sportowej. Może to wynikać z różnych czynników na przykład: zdrowotnych (np. ograniczona mobilność lub przewlekłe choroby); braku motywacji lub zainteresowania aktywnością fizyczną czy przekonania, że aktywność sportowa nie jest konieczna w starszym wieku.

Uzyskane w trakcie badań informacje wskazują, że istnieje potencjał do zwiększenia zaangażowania seniorów w aktywność sportową, jednak wymaga to odpowiednich działań informacyjnych i dostosowania oferty, w tym promocji korzyści z aktywności fizycznej, kampanii edukacyjnych na temat wpływu aktywności fizycznej na zdrowie seniorów; współpracy z lekarzami i fizjoterapeutami, aby zachęcać osoby starsze do podejmowania aktywności sportowej; organizowania zajęć grupowych, takich jak nordic walking, pilates, czy taniec, które są popularne wśród seniorów; zapewnienie instruktorów z doświadczeniem w pracy z osobami starszymi; ułatwienia w dostępie do infrastruktury sportowej, np. transport na baseny czy zajęcia rekreacyjne; wprowadzenie elastycznych godzin otwarcia obiektów sportowych; informowanie o dostępnych ofertach; stworzenie lokalnych biuletynów informacyjnych; organizowanie dni otwartych w ośrodkach sportowych; opracowanie programów aktywizacji dla osób, które do tej pory nie brały udziału w żadnych zajęciach sportowych; tworzenie grup wsparcia, które będą zachęcać do wspólnych aktywności.

Rozwój oferty sportowej i odpowiednia promocja mogą przyczynić się do poprawy jakości życia seniorów, zwiększenia ich integracji społecznej i zmniejszenia izolacji. Włączenie seniorów w aktywność fizyczną powinno być priorytetem lokalnych polityk społecznych i zdrowotnych.

Pytanie 17. Jak Pan/i ocenia sposób zaspokojenia swoich potrzeb związanych z ofertą edukacyjną i rozwojową i możliwością korzystania z niej w swojej gminie?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak Pan/i ocenia sposób zaspokojenia swoich potrzeb związanych z ofertą edukacyjną i rozwojową i możliwością korzystania z niej w swojej gminie N=1030	4,08%	5,64%	9,72%	26,18%	30,41%	23,98%

Odpowiedzi „Bardzo niski” (4,08%) oraz „Raczej niski” (5,64%) stanowią łącznie zaledwie 9,72% wszystkich odpowiedzi, co sugeruje, że tylko niewielka część seniorów ocenia ofertę edukacyjną i rozwojową w swojej gminie jako niewystarczającą. Jest to stosunkowo niewielki odsetek, który może świadczyć o tym, że przeważająca większość seniorów nie odczuwa poważnych trudności w dostępie do takich zasobów, choć z pewnością wciąż istnieje grupa, która dostrzega braki lub ograniczenia w ofercie dostępnej w ich okolicy.

Odpowiedzi w kategoriach pozytywnych („Raczej wysoki” - 9,72% oraz „Bardzo wysoki” - 26,18%), które łącznie wynoszą 35,9%, wskazują na to, że dość duża część seniorów ocenia dostępność i jakość oferty edukacyjnej i rozwojowej w ich gminie jako satysfakcjonującą lub wręcz bardzo pozytywnie. Może to sugerować, że w niektórych miejscowościach lub regionach infrastruktura edukacyjna jest dobrze rozwinięta, a programy skierowane do seniorów są dostosowane do ich potrzeb. Zadowoleni z tej oferty mogą być seniorzy, którzy aktywnie uczestniczą w dostępnych zajęciach, kursach czy warsztatach, co może przekładać się na ich większą satysfakcję.

Odpowiedź "nie mam zdania" jest jedną z bardziej powszechnych, bo aż 30,41% respondentów wskazało ją jako swoją preferencję. Taki wynik może sugerować, że znaczna część seniorów nie miała dotychczas okazji korzystać z oferty edukacyjnej i rozwojowej, nie zna jej szczegółów lub po prostu nie jest zainteresowana tymi aktywnościami. Oznacza to, że dla tej grupy osób oferta edukacyjna w gminie może być nieistotna lub trudna do oceny, co może również wynikać z braku informacji na temat dostępnych programów.

23,98% badanych seniorów przyznaje, że nie ma potrzeby korzystania z oferty edukacyjnej i rozwojowej, co może świadczyć o różnorodnych preferencjach i potrzebach tej grupy. Dla wielu osób starszych edukacja czy rozwój osobisty mogą nie stanowić priorytetu w ich życiu, a ich potrzeby mogą być zaspokajane przez inne formy aktywności (np. społeczne, zdrowotne czy rodzinne). Możliwe, że niektóre osoby czują, że ich potrzeby zostały już zaspokojone, lub po prostu nie interesują się oferowanymi programami. Także osoby, które z różnych powodów mają ograniczony dostęp do internetu lub informacji, mogą nie być świadome dostępnych dla nich możliwości.

Wynik "nie mam zdania" może wskazywać na brak świadomości wśród seniorów o dostępnych formach edukacji i rozwoju. Gminy mogłyby zatem intensyfikować działania promujące te możliwości, aby dotrzeć do większej

liczby seniorów, szczególnie tych, którzy mogą nie być dobrze poinformowani o dostępnych opcjach. Wynik w kategorii "nie mam potrzeby korzystania" pokazuje, że dla części seniorów edukacja i rozwój mogą być mało istotne. Ważne jest, aby oferta edukacyjna była zróżnicowana i odpowiadała na specyficzne potrzeby różnych grup seniorów, w tym tych, którzy mogą preferować aktywności zdrowotne, społeczne lub kulturalne, a niekoniecznie edukacyjne. Dla 9,72% seniorów, którzy oceniają ofertę jako "bardzo niski" lub "raczej niski", konieczne mogą być działania poprawiające dostępność oraz jakość programów edukacyjnych i rozwojowych. Gminy o niższych ocenach mogą rozważyć rozwój nowych programów, które będą lepiej dostosowane do potrzeb seniorów, szczególnie w obszarach o mniejszym dostępie do zasobów edukacyjnych. Podsumowując, rozkład odpowiedzi pokazuje zarówno zadowolenie części seniorów z dostępnej oferty, jak i obszary, w których potrzeba większej uwagi i poprawy. Główne wyzwania to zwiększenie świadomości o dostępnych możliwościach edukacyjnych, lepsze dostosowanie oferty do potrzeb różnych grup wiekowych oraz zaspokajanie oczekiwań tych, którzy nie czują potrzeby korzystania z edukacji czy rozwoju.

Pytanie 18. Jak Pan/i ocenia sposób zaspokojenia swoich potrzeb związanych z uczestnictwem w życiu społecznym i zwiększania integracji społecznej w swojej gminie?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak Pan/i ocenia sposób zaspokojenia swoich potrzeb związanych z uczestnictwem w życiu społecznym i zwiększania integracji społecznej w swojej gminie? N=1027	4,09%	5,50%	6,45%	27,67%	29,25%	27,04%

Rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę stopnia zaspokojenia potrzeb seniorów w zakresie uczestnictwa w życiu społecznym oraz integracji społecznej ujawnia zróżnicowanie opinii, które odzwierciedla złożoność tego obszaru. Stosunkowo niski odsetek (4,09%) badanych seniorów ocenia swoje potrzeby w zakresie uczestnictwa społecznego jako bardzo nisko zaspokojone. Ta grupa osób może doświadczać poważnych barier w angażowaniu się w życie społeczne, takich jak: problemy zdrowotne, które utrudniają aktywność; brak dostosowania wydarzeń społecznych do potrzeb seniorów czy izolacja społeczna i brak wsparcia ze strony rodziny lub społeczności lokalnej. Seniorzy zmagający się z izolacją często nie są w stanie korzystać z ofert społecznych, co wymaga specjalistycznych programów wsparcia.

Mimo tego, że grupa osób oceniających swoje potrzeby jako raczej nisko zaspokojone jest niewielka (5,50%) to zmiana ich opinii powinna być postrzegana jako wyzwanie w tym zakresie. Możliwe przyczyny takich ocen obejmują między innymi takie uwarunkowania jak: ograniczoną liczbę wydarzeń społecznych skierowanych do seniorów i brak komunikacji o dostępnych wydarzeniach i inicjatywach. Ograniczenia te mogą być związane z niewystarczającą współpracą między lokalnymi instytucjami a organizacjami pozarządowymi.

Odsetek odpowiedzi "raczej wysoki" (6,45%) wskazuje, że część seniorów dostrzega w swojej gminie pewne elementy wspierające integrację społeczną, takie jak kluby seniora czy wydarzenia lokalne. Niemniej jednak wynik ten jest stosunkowo niski, co może świadczyć o konieczności większego dostosowania oferty do oczekiwań starszych mieszkańców.

Znacząca grupa seniorów (27,67%) oceniła swoje potrzeby w zakresie uczestnictwa społecznego jako bardzo dobrze zaspokojone. Może to wskazywać na obecność rozwiniętej infrastruktury społecznej, takiej jak: kluby

seniora; regularne wydarzenia integracyjne, np. pikniki, festyny, spotkania tematyczne oraz aktywnie działające organizacje pozarządowe wspierające seniorów. Gminy inwestujące w integrację międzypokoleniową i różnorodną ofertę społeczno-kulturalną osiągają wyższe wskaźniki zadowolenia wśród seniorów.

Największy odsetek odpowiedzi mieści się w kategorii "nie mam zdania" (29,25%) co może wynikać między innymi z braku kontaktu seniorów z ofertą społeczną w gminie; niewystarczającej informacji o dostępnych wydarzeniach czy braku zainteresowania uczestnictwem w życiu społecznym. Seniorzy często nie są świadomi istniejących inicjatyw, co ogranicza ich zaangażowanie i poczucie przynależności do społeczności lokalnej.

Zaskakująco wysoki odsetek seniorów (27,04%) zadeklarował brak potrzeby uczestnictwa w życiu społecznym. Możliwe przyczyny tego stanu to: poczucie, że wydarzenia są skierowane do młodszych grup wiekowych; preferowanie życia rodzinnego zamiast społecznego oraz zmęczenie wynikające z ograniczeń zdrowotnych lub mobilności. Seniorzy, którzy rezygnują z życia społecznego, są bardziej narażeni na izolację i spadek jakości życia, co podkreśla znaczenie działań aktywizacyjnych.

Wyniki badania wskazują na konieczność zwiększenia działań aktywizacyjnych, poprawy komunikacji oraz rozwoju oferty społecznej. Efektywne włączenie seniorów w życie społeczności lokalnych przynosi korzyści nie tylko im samym, ale także całemu społeczeństwu, wzmacniając więzi społeczne i solidarność międzypokoleniową.

POTRZEBY SENIORÓW W ZAKRESIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

Pytanie 20. Jak ocenia Pan/i Pani rozwiązania umożliwiające aktywność społeczną seniorów w swojej gminie?

	Bardzo źle	Źle	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze
Możliwość znalezienia zatrudnienia dla zainteresowanych N=985	13,93%	28,03%	37,05%	17,87%	3,11%
Możliwość udzielania się jako wolontariusze N=980	6,92%	24,22%	36,57%	25,04%	7,25%
Możliwość współpracy lub przynależności do funkcjonujących fundacji i stowarzyszeń N=982	7,24%	19,08%	40,79%	25,00%	7,89%
Dostępność do informacji o ofercie i działaniach funkcjonujących w gminie fundacji i stowarzyszeń N=988	8,33%	22,55%	39,71%	24,67%	4,74%
Możliwość zgłaszania i realizacji projektów społecznych i obywatelskich, uzyskania wsparcia od gminy N=985	9,84%	20,82%	41,15%	22,13%	6,07%

Wysoki odsetek odpowiedzi negatywnych wskazuje na istotne trudności, jakie napotykają seniorzy w dostępie do rynku pracy. Wyniki te potwierdzają wcześniejsze badania, które wskazują, że w Polsce brak jest elastycznych form zatrudnienia i występuje stereotypowe podejście do starszych pracowników. Często brakuje także programów wsparcia dostosowanych do ich potrzeb.

Możliwość zaangażowania seniorów w wolontariat uzyskuje wyższe oceny niż rynek pracy, co może wynikać z większej elastyczności takich działań i ich społecznej wartości. Wolontariat wśród seniorów zwiększa poczucie sprawczości i przynależności, ale barierą może być brak informacji o możliwościach zaangażowania.

Wyniki sugerują, że seniorzy widzą potencjał w działaniach stowarzyszeń i fundacji, choć łączny odsetek ocen negatywnych i neutralnych (67,11%) wskazuje na potrzebę lepszego dostosowania działań tych organizacji do potrzeb starszych osób.

Barierę informacyjną są często wymieniane jako kluczowe wyzwanie w aktywizacji społecznej seniorów. Skuteczne systemy informacji skierowane do seniorów mogą znacznie zwiększyć ich zaangażowanie w życie społeczne. Wyniki przeprowadzonego badania wskazują, że brak informacji jest poważnym ograniczeniem.

Niska ocena w zakresie możliwości zgłaszania i realizacji projektów społecznych i obywatelskich może wskazywać na brak dostępnych mechanizmów wspierania oddolnych inicjatyw seniorów. Decydenci w gminach powinni mieć świadomość tego, że zaangażowanie seniorów w projekty obywatelskie wymaga uproszczonych procedur oraz wsparcia finansowego i organizacyjnego. Tylko przygotowując architekturę współpracy wspierającą seniorów w działaniu faktycznie działania można indukować.

Rozkład odpowiedzi ukazuje, że seniorzy często napotykają bariery w aktywności społecznej, takie jak: brak elastyczności w rynku pracy; niewystarczająca informacja o możliwościach wolontariatu i współpracy oraz ograniczona dostępność wsparcia w realizacji projektów obywatelskich. Seniorzy mają ogromny potencjał do angażowania się w życie społeczne, ale wymaga to wsparcia w zakresie: tworzenia elastycznych ofert zatrudnienia; budowania świadomości na temat korzyści z wolontariatu oraz zwiększania dostępności informacji o możliwościach aktywności. Poprawa w tych obszarach może znacząco wpłynąć na jakość życia seniorów i ich integrację w życie społeczne gmin, w których mieszkają.

Pytanie 21. Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z aktywnością społeczną w swojej gminie?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb związanych z aktywnością społeczną w swojej gminie? N=1019	3,80%	6,18%	7,92%	24,56%	32,17%	25,36%

Rozkład odpowiedzi seniorów dotyczący zaspokojenia ich potrzeb w zakresie aktywności społecznej w gminie ukazuje różnorodność opinii oraz wyzwań w tym obszarze. Odpowiedzi wskazują na pewne grupy, które korzystają z możliwości społecznych, ale także na znaczną część osób, które nie mają związanych z tym potrzeb lub nie angażują się w tego typu działania.

Stosunkowo niski odsetek seniorów (3,80%) wskazał, że ich potrzeby społeczne są bardzo słabo zaspokajane. Może to oznaczać istnienie poważnych barier, takich jak: brak infrastruktury społecznej w gminie (np. klubów seniora, miejsc spotkań); niedostosowanie istniejącej oferty do potrzeb osób starszych oraz problemy zdrowotne lub mobilnościowe ograniczające udział w wydarzeniach. Osoby zmagające się z izolacją społeczną i brakiem wsparcia instytucjonalnego są szczególnie narażone na poczucie marginalizacji w swoich społecznościach.

Wyższy odsetek ocen "raczej niski" (6,18%) sugeruje, że część seniorów widzi pewne możliwości aktywności społecznej, ale uważa je za niewystarczające. Powody mogą obejmować: ograniczoną liczbę wydarzeń dostosowanych do zainteresowań i potrzeb seniorów czy brak inicjatyw angażujących osoby starsze w życie lokalnej społeczności. Seniorzy często potrzebują wsparcia w postaci uproszczonego dostępu do informacji o wydarzeniach i zajęciach, a także integracji z innymi grupami wiekowymi.

Relatywnie niski odsetek seniorów ocenia swoje potrzeby społeczne "raczej dobrze" (7,92%) zaspokojone. Taki wynik może wskazywać na lokalizację lub grupy, w których istnieją pewne możliwości aktywności społecznej, ale nie są one wystarczająco różnorodne lub dostępne a pamiętać należy, że kluczowym czynnikiem jest dostosowanie działań społecznych do specyfiki danej grupy wiekowej, zarówno pod względem treści, jak i formy.

Znaczny odsetek pozytywnych ocen (24,56%) wskazuje, że w wielu gminach istnieją dobrze rozwinięte programy aktywności społecznej dla seniorów. Działania te mogą obejmować: organizację wydarzeń, takich jak kluby seniora, warsztaty, koncerty czy spotkania międzypokoleniowe oraz wsparcie organizacyjne i finansowe ze strony gminy dla inicjatyw senioralnych. Aktywność społeczna pozytywnie wpływa na jakość życia seniorów, poprawiając ich zdrowie psychiczne, integrację społeczną oraz poczucie wartości.

Największy odsetek odpowiedzi mieści się w kategorii "nie mam zdania" (31,17%). Taki wynik może wynikać z braku kontaktu z ofertą społeczną gminy; ograniczeń zdrowotnych lub ruchowych, które uniemożliwiają uczestnictwo w działaniach społecznych oraz braku informacji o dostępnych możliwościach aktywności. Seniorzy często nie są świadomi istniejących programów społecznych lub uważają, że nie są one skierowane do nich, co ogranicza ich zaangażowanie.

Zaskakująco wysoki odsetek (27,04%) seniorów wskazał, że nie odczuwa potrzeby angażowania się w działania społeczne. Powody mogą obejmować przedkładanie życia rodzinnego nad społeczne; wycofanie się z życia społecznego z powodu wieku, zdrowia lub innych barier albo przekonanie, że życie społeczne nie jest dla nich ważne. Jednakże zauważyć należy, że brak aktywności społecznej może prowadzić do izolacji i pogorszenia zdrowia psychicznego seniorów. W związku z tym działania zachęcające do aktywności społecznej są kluczowe.

Uzyskane wyniki wskazują na wyraźny podział w społeczności seniorów, gdzie część osób aktywnie uczestniczy w życiu społecznym, a znaczna grupa pozostaje poza jego zasięgiem. Odpowiedzi seniorów wskazują na konieczność zintensyfikowania działań zmierzających do ich aktywizacji społecznej. Poprawa dostępności informacji, rozwój oferty oraz kampanie promujące korzyści z życia społecznego mogą przyczynić się do większego zaangażowania seniorów w życie swoich gmin, poprawiając tym samym ich jakość życia i poczucie przynależności do społeczności.

POTRZEBY SENIORÓW ZWIĄZANE Z OCHRONĄ ZDROWIA

Pytanie 23. Jak ocenia Pan/i organizację i dostosowanie oferty związanej z usługami zdrowotnymi dla seniorów w gminie?

	Bardzo źle	Źle	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze
Dostępność do lekarzy pierwszego kontaktu w ramach publicznej opieki zdrowotnej N=1024	8,99%	14,20%	33,12%	30,91%	12,78%
Dostępność do lekarzy specjalistów (np. kardiologa, neurologa, chirurga, itp.) w ramach publicznej opieki zdrowotnej	32,18%	32,81%	28,55%	5,36%	1,10%

N=1024					
Dostępność do lekarza geriatry w ramach publicznej opieki zdrowotnej	29,31%	28,99%	32,05%	8,21%	1,45%
N=1003					
Dostępność do podstawowych badań diagnostycznych (np. badania krwi, EKG, itp.) w ramach publicznej opieki zdrowotnej	8,49%	15,09%	25,31%	38,36%	12,74%
N=1027					
Dostępność do lekarza dentysty w ramach publicznej opieki zdrowotnej	41,65%	25,76%	19,40%	11,13%	2,07%
N=1015					
Dostępność do usług opiekuńczych finansowanych ze środków publicznych	19,58%	36,73%	32,20%	9,71%	1,78%
N=998					
Dostępność do środowiskowych usług pielęgniarstwa w ramach publicznej opieki zdrowotnej	15,75%	34,58%	32,14%	13,15%	4,38%
N=994					
Dostępność usług rehabilitacyjnych w ramach publicznej opieki zdrowotnej	34,56%	31,20%	26,56%	7,04%	0,64%
N=1009					
Dostępność do programów profilaktycznych	19,32%	33,28%	36,53%	10,39%	0,49%
N=994					
Dostępność do edukacji zdrowotnej	16,40%	30,84%	37,50%	13,31%	1,95%
N=994					

Opracowanie wyników oceny organizacji i dostosowania usług zdrowotnych dla seniorów w gminie ukazują zróżnicowaną percepcję dostępności i jakości kluczowych elementów systemu opieki zdrowotnej dla seniorów, uwzględniając takie aspekty jak dostępność do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistów, badań diagnostycznych, usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych oraz edukacji zdrowotnej.

W przypadku dostępności do lekarzy pierwszego kontaktu, wyniki wskazują na stosunkowo pozytywną ocenę – 30,91% respondentów oceniło ją jako „dobrą”, a 12,78% jako „bardzo dobrą”. Warto jednak podkreślić, że 33,12% respondentów określiło ją jako „średnią”, co wskazuje na istnienie przestrzeni do poprawy, szczególnie w kontekście wyzwań demograficznych i zwiększonego zapotrzebowania na usługi medyczne w grupie seniorów.

Zdecydowanie mniej korzystne wyniki dotyczą dostępności do lekarzy specjalistów, gdzie aż 32,18% i 32,81% ocen stanowiły odpowiednio „bardzo źle” i „źle”. Łącznie te negatywne oceny obejmują ponad 60% respondentów, co ukazuje poważny deficyt w dostosowaniu oferty specjalistycznej. Podobnie trudna sytuacja występuje w przypadku lekarzy geriatrów – jedynie 8,21% oceniło dostępność jako „dobrą”, podczas gdy 58,30% wskazało na „bardzo źle” lub „źle”.

Dostępność do podstawowych badań diagnostycznych, choć lepiej oceniana, nadal wymaga poprawy – 38,36% respondentów oceniło ją jako „dobrą”, a 12,74% jako „bardzo dobrą”, co daje łącznie 51,10% ocen pozytywnych. Niemniej jednak znacząca grupa (23,58%) postrzega tę dostępność jako „bardzo złą” lub „złą”.

Dostępność usług dentystycznych i rehabilitacyjnych ukazuje szczególnie poważne wyzwania. W przypadku usług dentystycznych 41,65% respondentów oceniło dostępność „bardzo źle”, a w przypadku rehabilitacji 34,56% wskazało tę samą ocenę. Wysoka skala niezadowolenia wskazuje na pilną konieczność interwencji, szczególnie w kontekście starzejącej się populacji, która wymaga skoordynowanego podejścia do wsparcia zdrowotnego.

Świadczenia takie jak usługi opiekuńcze i środowiskowe pielęgniarstwa również spotkały się z krytyką – ponad połowa respondentów oceniła je „bardzo źle” lub „źle” (łącznie 56,31% w przypadku usług opiekuńczych i 50,33% w przypadku pielęgniarstwa). Szczególną uwagę należy zwrócić na znaczenie tych usług w zapewnieniu holistycznej opieki seniorom, uwzględniającej ich potrzeby fizyczne, społeczne i emocjonalne.

Z kolei ocena programów profilaktycznych i edukacji zdrowotnej wskazuje na umiarkowaną satysfakcję – łącznie około 47% respondentów oceniło dostępność jako „średnią”, co sugeruje, że obecne działania są niewystarczająco skuteczne w odpowiadaniu na potrzeby tej grupy.

Analizując zebrane dane, można dostrzec poważne deficyty w zakresie dostępności usług zdrowotnych dla seniorów w gminie, co wymaga kompleksowych reform. Seniorzy odczuwają szczególne trudności w dostępie do specjalistycznej opieki medycznej, usług dentystycznych oraz rehabilitacji. Potrzebne są również inwestycje w programy edukacyjne i profilaktyczne, które mogłyby poprawić ogólną jakość życia seniorów i przeciwdziałać rozwojowi chorób przewlekłych. Stąd wyniki te stanowią istotną podstawę do podejmowania decyzji strategicznych na poziomie lokalnym, z naciskiem na zwiększenie dostępności i dostosowania usług do specyficznych potrzeb populacji seniorów

Pytanie 24. Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie ochrony zdrowia w swojej gminie?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie ochrony zdrowia w swojej gminie? N=1024	7,10%	1,26%	1,58%	49,53%	24,76%	15,77%

Rozkłady odpowiedzi na pytanie o ocenę zaspokojenia potrzeb seniorów w obszarze ochrony zdrowia wskazują na zarówno pozytywne, jak i problematyczne aspekty funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej w gminach. Znaczna część seniorów (7,10%) wskazuje, że ich potrzeby zdrowotne są zaspokajane w bardzo niskim stopniu. Odpowiedzi te mogą wskazywać na poważne problemy w lokalnym systemie ochrony zdrowia, takie jak: ograniczona dostępność lekarzy, zwłaszcza specjalistów; długie kolejki do badań diagnostycznych lub wizyt lub problemy z organizacją opieki nad osobami starszymi o szczególnych potrzebach zdrowotnych. Dostępność i jakość usług zdrowotnych są kluczowe dla jakości życia seniorów, a ich brak może prowadzić do pogorszenia stanu zdrowia i izolacji społecznej.

Niewielki odsetek seniorów (1,26%) ocenił swoje potrzeby zdrowotne jako raczej nisko zaspokojone. Może to sugerować, że w niektórych przypadkach problemy nie są tak głębokie, jak w przypadku odpowiedzi "bardzo niski", ale nadal istnieją trudności, takie jak: ograniczony dostęp do nowoczesnych technologii medycznych w placówkach czy problemy z transportem do placówek ochrony zdrowia. Szczególnie w gminach wiejskich, gdzie dostęp do usług może być utrudniony seniorzy często wskazują na potrzebę bliskości placówek zdrowotnych.

Odsetek ocen "raczej wysoki" (1,58%) wskazuje, że część seniorów dostrzega poprawę w lokalnych usługach zdrowotnych, choć nie na poziomie, który w pełni zaspokaja ich oczekiwania. Może to dotyczyć: dobrej jakości usług, ale ograniczonej ich dostępności oraz sytuacji, w której podstawowa opieka zdrowotna funkcjonuje dobrze, ale specjalistyczna opieka pozostaje wyzwaniem.

Zdecydowana większość seniorów (49,53%) oceniła swoje potrzeby zdrowotne jako bardzo dobrze zaspokojone. To pozytywny sygnał świadczący o wysokim poziomie usług zdrowotnych w wielu gminach, co może obejmować: dobrze funkcjonujące placówki podstawowej opieki zdrowotnej; dostępność programów profilaktycznych skierowanych do seniorów oraz wskazywać na efektywne działania promujące zdrowie i profilaktykę wśród osób starszych. Dostępność i jakość podstawowej opieki zdrowotnej mają kluczowe znaczenie dla zadowolenia seniorów, a wysoka jakość usług może istotnie poprawić jakość ich życia.

Znaczna grupa seniorów (24,79%) nie miała zdania na temat usług zdrowotnych w swojej gminie. Może to wynikać z: braku potrzeby częstego korzystania z opieki zdrowotnej, niedostatecznej wiedzy o dostępnych usługach oraz ograniczonego kontaktu z placówkami medycznymi. Brak świadomości o dostępnych usługach zdrowotnych wśród seniorów jest istotnym problemem, który wymaga działań informacyjnych i edukacyjnych.

Także znaczny odsetek seniorów (15,77%) zadeklarował brak potrzeby korzystania z usług zdrowotnych. Może to być związane z: relatywnie dobrym stanem zdrowia tej grupy respondentów; preferowaniem samodzielnego radzenia sobie z problemami zdrowotnymi, czy brakiem zaufania do publicznego systemu opieki zdrowotnej. Seniorzy, którzy deklarują brak potrzeby korzystania z ochrony zdrowia, mogą być mniej skłonni do regularnych badań profilaktycznych, co stanowi potencjalne zagrożenie dla ich zdrowia w przyszłości.

Przeprowadzone badania i synteza uzyskanych wyników pokazuje, że ochrona zdrowia w gminach jest dobrze oceniana przez większość respondentów. Niemniej jednak należy skupić się na poprawie dostępu do usług specjalistycznych oraz zwiększeniu świadomości seniorów na temat dostępnych możliwości opieki zdrowotnej. Dzięki tym działaniom można poprawić jakość życia seniorów i zapewnić im poczucie bezpieczeństwa w zakresie ochrony zdrowia.

Pytanie 25. Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie rehabilitacji?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie rehabilitacji? N=1022	26,07%	0,79%	4,58%	51,66%	8,06%	8,85%

Rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę stopnia zaspokojenia potrzeb seniorów w zakresie rehabilitacji wskazuje na istotne zróżnicowanie opinii w kluczowej dla tej grupy wiekowej dziedzinie. Rehabilitacja, jako integralna część systemu opieki zdrowotnej, odgrywa ważną rolę w poprawie jakości życia osób starszych, umożliwiając im odzyskanie sprawności i utrzymanie niezależności.

Wysoki odsetek seniorów (26,07%) ocenił zaspokojenie swoich potrzeb rehabilitacyjnych jako bardzo niskie. Wynik ten sugeruje poważne problemy systemowe w zakresie dostępu do rehabilitacji. Możliwe przyczyny takiego stanu to: długi czas oczekiwania na zabiegi rehabilitacyjne w ramach publicznej służby zdrowia; niedobór ośrodków rehabilitacyjnych w niektórych gminach, szczególnie wiejskich; bariery finansowe w dostępie do prywatnych usług rehabilitacyjnych oraz niewystarczająca liczba specjalistów zajmujących się rehabilitacją

seniorów. W Polsce od dawna problemem jest niewystarczająca liczba ośrodków rehabilitacyjnych, co prowadzi do ograniczonego dostępu seniorów do niezbędnych usług, szczególnie w małych miejscowościach.

Stosunkowo mały odsetek (0,79%) respondentów wskazał raczej niski stopień zaspokojenia ich potrzeb co może oznaczać, że dla części seniorów pewne usługi rehabilitacyjne są dostępne, ale nie spełniają ich oczekiwań. Może to dotyczyć takich kwestii jak: ograniczona liczba dostępnych zabiegów w ramach jednego cyklu rehabilitacyjnego; brak sprzętu lub technologii rehabilitacyjnych w placówkach lub zbyt krótkie sesje rehabilitacyjne, które nie przynoszą oczekiwanych rezultatów.

Odsetek seniorów oceniających swoje potrzeby jako raczej dobrze zaspokojone (4,58%) wskazuje, że pewna grupa respondentów ma dostęp do usług rehabilitacyjnych na akceptowalnym poziomie. Jednak niski udział tej kategorii w rozkładzie odpowiedzi sugeruje, że możliwości poprawy są znaczne. Wynik ten może wskazywać na dobre świadczenie usług przez lokalne placówki choć w ograniczonym zakresie.

Większość seniorów (51,66%) oceniła swoje potrzeby rehabilitacyjne jako bardzo dobrze zaspokojone. Wynik ten jest pozytywnym sygnałem i może wskazywać na dobrze funkcjonujące ośrodki rehabilitacyjne w niektórych gminach; skuteczność działań profilaktycznych, które ograniczają potrzeby długoterminowej rehabilitacji oraz zadowolenie z jakości usług świadczonych przez lokalne placówki, w tym dostępności specjalistów i sprzętu. Literatura, np. badania Golinowskiej (2019), wskazuje, że seniorzy w większych miastach lub gminach o lepszym poziomie infrastruktury zdrowotnej częściej oceniają dostęp do rehabilitacji jako bardzo dobry.

Odsetek seniorów (8,06%), którzy nie mają zdania na temat swoich potrzeb rehabilitacyjnych, może wynikać z kilku czynników: braku doświadczenia z usługami rehabilitacyjnymi; ograniczonej świadomości na temat dostępnych możliwości w gminie i nieświadomości własnych potrzeb zdrowotnych.

Znaczny odsetek seniorów (8,85%) wskazał, że nie odczuwa potrzeby korzystania z rehabilitacji. Może to wynikać z relatywnie dobrego stanu zdrowia tej grupy; braku wiedzy o korzyściach płynących z rehabilitacji oraz preferowania innych metod dbania o zdrowie, takich jak aktywność fizyczna czy zdrowy styl życia.

Analiza wyników pokazuje, że mimo znacznego odsetka pozytywnych ocen, istnieją istotne problemy związane z dostępnością i jakością usług rehabilitacyjnych dla seniorów. Szczególnie niepokojący jest wysoki odsetek odpowiedzi wskazujących na bardzo niski stopień zaspokojenia potrzeb. Rozwój infrastruktury rehabilitacyjnej, poprawa dostępu do informacji oraz edukacja na temat korzyści płynących z rehabilitacji mogą znacząco poprawić sytuację seniorów w gminach i ich jakość życia.

Pytanie 26. Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie usług opiekuńczych?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie usług opiekuńczych? N=1020	9,97%	1,11%	23,89%	35,44%	8,86%	20,73%

Rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę stopnia zaspokojenia potrzeb seniorów w zakresie usług opiekuńczych wskazuje na zróżnicowane postrzeganie dostępności tych usług przez osoby starsze, a także na istotną część populacji seniorów, która nie czuje potrzeby korzystania z tego rodzaju wsparcia.

łącznie odpowiedzi „Bardzo niski” (9,97%) oraz „Raczej niski” (1,11%) stanowią niewielki odsetek (11,08%), co sugeruje, że stosunkowo mała grupa seniorów ocenia usługę opiekuńczą jako bardzo słabo dostosowaną do ich potrzeb. Może to wynikać z kilku czynników, takich jak niska jakość dostępnych usług, ich ograniczona dostępność lub problemy z dostępem do informacji o usługach opiekuńczych w gminie. Takie odpowiedzi mogą także wskazywać na brak odpowiednich zasobów w niektórych regionach, gdzie dostępność usług opiekuńczych jest bardziej ograniczona.

Odsetek respondentów odpowiadających „Raczej wysoki” (23,89%) oraz „Bardzo wysoki” (35,44%), pokazuje że duża część seniorów jest zadowolona z dostępnych usług. Może to sugerować, że w niektórych gminach infrastruktura opiekuńcza jest dobrze rozwinięta, a usługi dostosowane do potrzeb osób starszych, np. poprzez zapewnienie odpowiednich warunków do opieki nad osobami przewlekle chorymi, niepełnosprawnymi lub starszymi osobami wymagającymi wsparcia w codziennym życiu. Taki wynik może także wskazywać na wysoką jakość świadczonych usług, ich dostępność w ramach publicznej opieki społecznej, a także na zadowolenie seniorów korzystających z takich form wsparcia.

„Nie mam zdania” - odpowiedź udzielona przez mały odsetek seniorów (8,86%) nie miało wystarczającej wiedzy o dostępnych usługach opiekuńczych lub nie miało osobistego doświadczenia z tego rodzaju wsparciem, aby wyrazić opinię na ten temat. Może to również oznaczać, że część seniorów nie była świadoma dostępności takich usług w swojej gminie, lub ich potrzeby opiekuńcze były na tyle małe, że nie dostrzegały konieczności oceny tej kwestii. Także osoby, które nie korzystają z opieki, mogą nie mieć pełnej wiedzy o tym, jak zorganizowana jest pomoc w ich gminie.

20,73% respondentów nie czuje potrzeby korzystania z usług opiekuńczych. Część seniorów wciąż jest samodzielną i nie ma potrzeby sięgania po pomoc opiekuńczą. Wiele osób starszych prowadzi aktywne życie i nie wymaga specjalistycznej pomocy, co sprawia, że nie widzą oni konieczności korzystania z takich usług.

Rozkład odpowiedzi wskazuje na ogólne zadowolenie wielu seniorów z dostępnych usług opiekuńczych, ale jednocześnie uwidacznia potrzebę dalszych działań w zakresie promocji tych usług, dostosowania ich do potrzeb osób starszych oraz poprawy ich dostępności w miejscach, gdzie są one niedostateczne. Ważnym zadaniem jest także zapewnienie, aby seniorzy mieli pełną wiedzę na temat dostępnych form wsparcia, a także możliwość korzystania z takich usług w dogodnych dla siebie warunkach.

Pytanie 27. Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie profilaktyki i zapobiegania lub wczesnego wykrywania chorób w swojej gminie?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie profilaktyki i zapobiegania lub wczesnego wykrywania chorób w swojej gminie? N=1019	14,26%	0,79%	4,28%	45,48%	14,58%	20,60%

Zdecydowana większość badanych seniorów, aż 45,48%, oceniła stopień zaspokojenia swoich potrzeb w tej dziedzinie jako „bardzo wysoki”. Ta odpowiedź sugeruje, że dla sporej części seniorów dostępność usług profilaktycznych w gminie jest na bardzo satysfakcjonującym poziomie, co może wskazywać na dobre inicjatywy podejmowane przez lokalne władze i instytucje zdrowotne. Warto zauważyć, że dla seniorów, którzy już korzystają z profilaktyki i badań wczesnego wykrywania chorób, ta dostępność może rzeczywiście w pełni

odpowiadać ich oczekiwaniom, zwłaszcza jeśli usługi te są łatwe do uzyskania i dobrze dopasowane do ich specyficznych potrzeb.

W przeciwieństwie do grupy z oceną „bardzo wysoką”, stosunkowo niewielka grupa (4,28%) wskazała na ocenę „raczej wysoką”. Oznacza to, że choć ta część seniorów również dostrzega pozytywne aspekty dostępności usług zdrowotnych, to ich oczekiwania nie zostały w pełni spełnione. Może to sugerować, że chociaż dostęp do profilaktyki jest dobry, to wciąż istnieją pewne obszary, które wymagają poprawy, np. w zakresie komunikacji, dostępności do specjalistów, czy organizacji programów profilaktycznych.

Z kolei zaledwie 0,79% badanych oceniło stopień zaspokojenia swoich potrzeb w tej kwestii jako „raczej niski”. Ta odpowiedź wskazuje na marginalną liczbę osób, które nie są zadowolone z dostępności usług profilaktycznych w swojej gminie, co może świadczyć o nielicznych przypadkach, w których usługi te są niewystarczająco rozwinięte lub nie dostosowane do potrzeb seniorów. Tego typu opinie mogą również wskazywać na problemy w dostępie do takich usług, np. z powodu braku transportu, długich kolejek, lub trudności w dostosowaniu oferty do osób starszych.

Natomiast aż 14,26% osób oceniło dostępność usług jako „bardzo niską”. Jest to stosunkowo wysoki odsetek, co może wskazywać na poważniejsze niedobory w systemie opieki zdrowotnej lub profilaktycznej w niektórych gminach. W takich przypadkach seniorzy mogą napotykać trudności w dostępie do odpowiednich programów zdrowotnych lub badań profilaktycznych, co ma negatywny wpływ na ich poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego. Możliwe przyczyny tego stanu rzeczy mogą obejmować ograniczoną liczbę placówek zdrowotnych, niewystarczającą liczbę pracowników medycznych, czy brak specjalistycznych programów skierowanych do osób starszych.

Z kolei 14,58% badanych zadeklarowało, że nie ma zdania na temat dostępności usług profilaktycznych w swojej gminie. Może to sugerować, że część seniorów nie miała wystarczającej styczności z tymi usługami lub nie była w stanie ocenić ich jakości i dostępności. Warto zwrócić uwagę, że brak opinii może również wynikać z faktu, że nie wszyscy seniorzy są świadomi dostępnych możliwości lub nie mają wystarczających informacji na temat oferowanych programów zdrowotnych.

Interesującym, choć dość specyficznym, wynikiem jest także odpowiedź 20,60% badanych, którzy zadeklarowali, że nie czują potrzeby korzystania z profilaktyki i zapobiegania chorobom lub wczesnego wykrywania ich. Może to wynikać z kilku czynników: część seniorów nie dostrzega potrzeby regularnych badań, być może z powodu dobrego stanu zdrowia, bądź też nie jest przekonana o skuteczności takich działań. Istnieje także możliwość, że pewna część seniorów nie ma dostępu do odpowiednich informacji o dostępnych programach zdrowotnych i profilaktycznych, co może wpływać na ich postawy wobec takich usług.

Podsumowując, wyniki te pokazują, że mimo że istnieje grupa seniorów bardzo zadowolona z dostępności usług profilaktycznych w swoich gminach, nadal istnieje znaczna liczba osób, które nie czują potrzeby ich wykorzystywania, a także takich, które oceniają dostępność tych usług jako niewystarczającą. Ostatecznie, te dane podkreślają potrzebę dalszej pracy nad poprawą dostępności i jakości usług zdrowotnych oraz nad zwiększaniem świadomości wśród seniorów na temat korzyści płynących z profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób.

Pytanie 28. Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie wiedzy o zdrowiu i edukacji zdrowotnej w swojej gminie?

Pytanie/skala	Bardzo niski	Raczej niski	Raczej wysoki	Bardzo wysoki	Trudno powiedzieć/nie mam zdania	Nie mam takiej potrzeby
Jak Pan/i ocenia stopień zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie wiedzy o zdrowiu i edukacji zdrowotnej w swojej gminie? N=1015	7,79%	1,43%	7%	40,22%	15,74%	27,82%

„Bardzo wysoki” poziom zaspokojenia potrzeb – 40,22% odpowiedzi: Aż 40,22% seniorów oceniło dostępność wiedzy o zdrowiu oraz edukacji zdrowotnej jako „bardzo wysoką”. Tego typu odpowiedź sugeruje, że dla wielu seniorów istnieje dostęp do szerokiej gamy działań edukacyjnych, które promują zdrowy styl życia, zapobieganie chorobom oraz wczesne wykrywanie problemów zdrowotnych. Programy te mogą obejmować warsztaty, prelekcje, broszury informacyjne, a także dostęp do doradztwa zdrowotnego. Wysoką ocenę można także tłumaczyć efektywnością i zasięgiem tego rodzaju działań, które mogą być dobrze dopasowane do potrzeb seniorów, dostosowane do ich poziomu wiedzy i łatwo dostępne, zarówno w formie stacjonarnej, jak i online.

Natomiast 7% badanych oceniło dostępność wiedzy o zdrowiu i edukacji zdrowotnej jako „raczej wysoką”. Chociaż ta grupa również jest zadowolona z dostępności edukacji zdrowotnej, to nie jest to ocena jednoznacznie pozytywna. Oznacza to, że mimo tego, iż oferowane działania edukacyjne są w pewnym stopniu doceniane, to seniorzy ci mogą oczekiwać ich jeszcze szerszego zasięgu lub lepszego dopasowania do ich indywidualnych potrzeb. Możliwe, że oferta edukacyjna nie obejmuje wszystkich obszarów, które są dla tej grupy szczególnie ważne, takich jak profilaktyka chorób przewlekłych, dieta, aktywność fizyczna, czy zdrowie psychiczne.

„Bardzo niski” poziom zaspokojenia potrzeb – 7,79% odpowiedzi: 7,79% osób oceniło dostępność wiedzy o zdrowiu w swojej gminie jako „bardzo niską”. Odpowiedzi te wskazują na grupę seniorów, którzy nie są zadowoleni z oferty edukacyjnej w tej dziedzinie. Może to wynikać z braku odpowiednich inicjatyw w gminie, niedostatecznej liczby szkoleń lub informacji dostępnych dla osób starszych. Istnieje również możliwość, że seniorzy ci mają trudności w dotarciu do dostępnych materiałów edukacyjnych, być może ze względu na bariery w komunikacji, nieprzystosowane programy lub lokalne trudności w organizowaniu takich działań. W tym przypadku widać wyraźną lukę w świadomości lub dostępie do informacji, które mogłyby poprawić stan zdrowia seniorów w gminie.

„Raczej niski” poziom zaspokojenia potrzeb – 1,43% odpowiedzi: Tylko 1,43% badanych oceniło zaspokojenie swoich potrzeb edukacyjnych jako „raczej niski”. Jest to grupa, której potrzeby mogą być nie do końca zaspokajane, ale rozmiar problemu jest ograniczony. Może to sugerować, że mimo dostępności niektóre formy edukacji są niedostosowane lub niewystarczająco atrakcyjne dla tej grupy, np. z powodu trudności w dostępie do nowoczesnych środków komunikacji (np. internetu) lub braku dostosowania treści edukacyjnych do wieku i stylu życia seniorów.

Brak zdania – 15,74% odpowiedzi: 15,74% badanych nie miało zdania na temat dostępności wiedzy o zdrowiu w gminie. To stosunkowo wysoki odsetek, który może wynikać z braku doświadczeń z edukacją zdrowotną, braku informacji na ten temat lub też z niewiedzy o dostępnych opcjach. Seniorzy ci mogą nie być świadomi istniejących programów edukacyjnych lub nie uczestniczyli w żadnych formach edukacji zdrowotnej. Warto zauważyć, że brak opinii nie zawsze musi oznaczać negatywne nastawienie – może być to raczej efekt niedostatecznej ekspozycji na tę tematykę lub poczucie, że oferta edukacyjna nie była im dotąd potrzebna.

Brak potrzeby nabywania wiedzy o zdrowiu – 27,82% odpowiedzi: Aż 27,82% seniorów zadeklarowało, że nie odczuwa potrzeby nabywania wiedzy o zdrowiu i korzystania z edukacji zdrowotnej. Może to wynikać z faktu, że osoby te czują się wystarczająco dobrze poinformowane o swoich potrzebach zdrowotnych lub nie widzą potrzeby podejmowania działań profilaktycznych. Istnieje również możliwość, że część seniorów, pomimo braku wiedzy, nie dostrzega potrzeby edukacji zdrowotnej, co może być wynikiem braku informacji o korzyściach płynących z takich działań, lub po prostu z poczucia, że ich zdrowie nie wymaga takich działań w danym momencie.

Ogólnie rzecz biorąc, wyniki pokazują, że duża część seniorów jest zadowolona z dostępnej w gminach edukacji zdrowotnej, szczególnie w kontekście dostępu do informacji o zdrowiu i działań profilaktycznych, jednak nie jest to zadowolenie pełne. Choć około 40% respondentów ocenia dostępność wiedzy o zdrowiu jako „bardzo wysoką”, to jednocześnie 27,82% seniorów nie odczuwa potrzeby takiej edukacji. Istnieje również pewna grupa osób (7,79%), która uznaje ją za niewystarczającą. Istotnym zagadnieniem pozostaje także duży odsetek osób, które nie mają zdania na ten temat, co może wskazywać na konieczność poprawy komunikacji i dostępności informacji o dostępnych formach edukacji zdrowotnej. Wyniki te podkreślają znaczenie dalszej pracy nad zwiększeniem świadomości zdrowotnej seniorów, dostosowywaniem programów edukacyjnych do ich rzeczywistych potrzeb i ułatwieniem dostępu do nich.

WYNIKI BADAŃ JAKOŚCIOWYCH

W badaniu wzięli udział mieszkańcy Powiatu Mikołowskiego w wieku 60+ zamieszkujący gminy Mikołów, Orzesze, Łaziska Górne, Wiry i Ornontowice, osoby objęte wsparciem ze strony służb społecznych, przedstawiciele Rad Seniorów, Klubów Seniora oraz osoby niezrzeszone. Wywiady na prośbę większości respondentów – były anonimowe.

Łącznie przeprowadzono 100 wywiadów pogłębionych z przedstawicielami mieszkańców w wieku 60+ Powiatu Mikołowskiego:

- 40 mieszkańców Mikołowa
- 20 mieszkańców Orzesza
- 20 mieszkańców Łazisk Górnych
- 11 mieszkańców Gminy Wiry
- 9 mieszkańców Gminy Ornontowice

Wywiady zostały przeprowadzone w listopadzie oraz grudniu 2024r. Każdy indywidualny wywiad pogłębiony (IDI) trwał około 35 minut. Na potrzeby badania zostały sporządzone notatki robocze. Zgodnie z metodologią badawczą na potrzeby badania zostały przygotowane scenariusze wywiadów indywidualnych w zakresie realizacji potrzeb osób starszych – szczególnie w aspekcie adaptacji przestrzeni publicznej dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami, zaspokajania potrzeb aktywizacyjnych osób 60+ oraz oferty edukacyjno-kulturalnej realizowanej przez gminy, edukacji cyfrowej a także zaspokajania potrzeb seniorów w zakresie dostępności służby zdrowia.

Ze względu na pokrywającą się tematykę badań ilościowych i jakościowych, w tej części raportu uwzględniono również odpowiedzi na pytania opisowe z ankiety (pytania: 9, 13, 19, 22, 29).

MIKOŁÓW

Przestrzeń publiczna a potrzeby seniorów

Większość budynków użyteczności publicznej jest łatwo dostępna do osób z niepełnosprawnościami. Według badanych problematyczne jest dostanie się do urzędu miasta, nie ma windy i urzędnicy muszą schodzić do takiej osoby na dół. W budynku MOPS też często nie działa winda dla osób z niepełnosprawnościami. W Bibliotece i Domu Kultury seniorzy mogą swobodnie korzystać z przestrzeni na dole, nie ma barier, problem pojawia się gdyby np. chcieli się udać do dyrekcji – schody, brak windy.

Respondenci zwrócili uwagę, że w sali widowiskowej Domu Kultury w okresie letnim jest bardzo duszno.

Komunikacja i transport a potrzeby seniorów

Mikołów jest miastem dobrze skomunikowanym z innymi dużymi miastami metropolii - Katowice, Tychy, Gliwice, ma także połączenia kolejowe z Katowicami, Rybnikiem, Raciborzem i Czechami. Respondenci uznali, że mieszkańcy centrum nie mają większego problemu z dostępnością komunikacji. Problem z ilością połączeń i

odległością do przystanków mają mieszkańcy położonych dalej od centrum sołectw (np. Bujaków). Seniorzy uznali, że czasami problematyczne podczas korzystania z podróży kolejną są pociągi starszego typu, które nie mają wysuwanych podestów – peron w Mikołowie znajduje się nisko i mają trudności z wysiadaniem z pociągu.

W kwestii ścieżek rowerowych respondenci uznali, że w mieście sporo się w tej kwestii zmienia na plus, ale często przebieg ścieżek w centrum jest dla nich „zawiły”, a duży ruch w centrum sprawia, że czują obawy przed podróżą rowerem. Zwrócili uwagę, że jedna z głównych, bardzo malowniczo położonych ścieżek rowerowych biegnąca od Śmiłowic do centrum jest w jednym miejscu nieprzejezdna - przechodzi przez prywatną posesję i właściciel zagroził przejazd. Jako atut wymieniali centrum przesiadkowe i duże tablice świetlne, które informują podróżnych o godzinach odjazdów autobusów – taka wersja jest optymalna dla osób starszych, ponieważ standardowe rozkłady są często dla nich mało czytelne (drobne litery). Badani mieszkańcy Bujakowa zwrócili uwagę na uciążliwość remontu na trasie Ruda Śląska- Rybnik, problem z wyjazdem z posesji, rozgrzebane chodniki i duże dziury w drogach co znacząco utrudnia przemieszczanie się nimi szczególnie osobom starszym np. w dotarciu do kościoła czy odprowadzaniu wnuków do przedszkola czy szkoły.

Gminna oferta aktywizacyjna, kulturalna i edukacyjna a potrzeby seniorów

Z informacji uzyskanych od respondentów w Gminie Mikołów oferta aktywizacyjna dla seniorów jest bogata. Problemem może być jedynie kwestia docierania do informacji, oraz fakt, że osoby z niepełnosprawnością ruchową, które są zależne od pomocy osób trzecich mogą mieć problem z udziałem w zajęciach. Dla takich osób potrzebny byłby specjalny transport. Mieszkańcy Mikołowa mogą skorzystać z zajęć Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, codziennych zajęć w klubie seniora oraz filiach klubu w każdym sołectwie (zajęcia integracyjne i ruchowe dwa razy w tygodniu w sołectwie Mokre, Bujaków, Borowa Wieś, Śmiłowice i Paniowy – zajęcia odbywają się w sołectwach w salach OSP lub sołtysówkach). Mikołów realizuje również bezpłatny program sportowy „FITSenior”, w ramach którego osoby starsze mogą korzystać z gimnastyki ogólnokondycyjnej, jogi i zajęć latino solo, a raz w miesiącu miasto organizuje bezpłatne zabawy taneczne dla osób starszych. Zdaniem respondentów wiele osób korzysta również z oferty zajęć aktywizacyjnych, informacyjnych i edukacyjnych organizowanych przez organizacje pozarządowe i Centrum Aktywności. Mieszkańcy sołectw mają utrudniony dostęp do korzystania z wszystkich wymienionych opcji, ze względu na odległość od centrum. Bogatą ofertę zajęć i spotkań szczególnie dedykowanych osobom starszym ma Miejski Dom Kultury i Miejska Biblioteka Publiczna. Respondenci zauważyli również, że Mikołów od prawie dekady organizuje kilkudniowe wydarzenie dedykowane tylko osobom starszym – Mikołowskie Dni Seniora, które obejmują kilka dni imprez tematycznych i koncerty na Rynku. W ramach Dni Mikołowa także część wydarzenia dedykowana jest osobom w wieku emerytalnym.

Opieka zdrowotna a potrzeby seniorów - w Mikołowie respondenci uznali, że dostępność do lekarzy pierwszego kontaktu jest w miarę bezproblemowa. W mieście, ze względu na obecność dwóch placówek szpitalnych i przyszpitalnych przychodni, także jest dostęp do lekarzy specjalistów, jednak tak jak w całym kraju ogromnym problemem jest długość oczekiwania na wizytę w ramach NFZ. Szpitale realizują różne działania profilaktyczne dedykowane osobom starszym. Niewystarczający zdaniem respondentów jest dostęp do usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych (długi czas oczekiwania, mała ilość zabiegów). W mieście zdaniem badanych nie ma możliwości skorzystania z opieki wytchnieniowej („chyba, że prywatnie się zapłaci”).

Edukacja cyfrowa a potrzeby seniorów

Obecnie zajęcia z edukacji cyfrowej zdaniem respondentów realizuje Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz organizacje pozarządowe w projektach.

ORZESZE

Przestrzeń publiczna a potrzeby seniorów

Gmina Orzesze jest rozległym terytorialnie obszarem o charakterze miejsko-wiejskim. Składa się z Centrum, Jaśkowic i 8 sołectw. Niemal w całości teren gminy zabudowany jest przez domy jednorodzinne, kilka bloków znajduje się w centrum miasta.

Badani seniorzy zwrócili uwagę na brak spójności terytorialnej i poczucie odrębności wśród mieszkańców poszczególnych sołectw. Brakuje w Orzeszu miejsca, które stanowiłoby centrum integrujące mieszkańców (sala widowiskowa Domu Kultury znajduje się w dzielnicy Jaśkowice i mieszkańcom sołectw trudno do niej dotrzeć).

Zwrócono również uwagę, że w Orzeskim Centrum Możliwości często nie działa winda, a posadzka jest bardzo śliska – co utrudnia korzystanie z tego miejsc osobom starszym, które mają problemy z poruszaniem się.

Seniorom przeszkadzają wysokie krawężniki wzdłuż głównych dróg, które stanowią zagrożenie głównie dla osób poruszających się rowerami. W gminie Orzesze brakuje również zdaniem badanych ścieżek rowerowych. W budynkach użyteczności publicznej wskazują na liczne braki podjazdów, podejść czy brak (czynnych) wind w ośrodkach zdrowia. Sugerują także zwiększenie ilości ławek wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w centrum miasta, ponieważ seniorzy idąc z zakupami nie mają możliwości odpocząć.

Zwrócono uwagę, że w miejscach użyteczności publicznej brakuje toalet.

Komunikacja i transport a potrzeby seniorów

W kwestii komunikacji publicznej badani zwrócili uwagę, że przystanki autobusowe i perony na stacjach kolejowych są nieprzystosowane do potrzeb osób starszych. Zwrócili uwagę na brak zatoki przystankowej w sołectwie Zawieś. Część sołectw ma utrudnione połączenia z dużymi miastami w okolicy (np. brak połączenia sołectwa Woszczyce z Katowicami). Zwrócono uwagę, że komunikacja autobusowa nie jest dobrze zsynchronizowana w kwestii możliwości przesiadek, także z połączeniami kolejowymi. Sugerowano, by reaktywując połączenia na trasie Rybnik – Tychy i przywrócić do użytku przystanek kolejowy w sołectwie Zawieś.

Seniorzy, którzy chcieliby korzystać z oferty klubu Senior+ (Jaśkowice) mają problem z dotarciem do niego z odleglejszych sołectw.

Gminna oferta aktywizacyjna, kulturalna i edukacyjna a potrzeby seniorów

W gminie Orzesze działa jeden klub seniora – w Jaśkowicach. Z miesiąca na miesiąc liczba osób zainteresowanych udziałem w zajęciach klubu bardzo wzrasta. Klub ma bardzo ciekawą i różnorodną ofertę – ale istnieją spore problemy z dojazdem do klubu z innych sołectw.

Dodatkowo mieszkańcy Orzesza korzystają z zajęć, które realizowane są w ramach Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Mikołowie – głównie są to zajęcia ruchowe.

Badani stwierdzili, że oferta kulturalna miasta nie jest dostosowana do potrzeb osób starszych, ponieważ MOK preferuje głównie występy kabaretowe, które dla osób starszych niejednokrotnie są niezrozumiałe. Dużym problemem w rozwoju oferty aktywizacyjnej czy edukacyjnej jest pobierana opłata za wynajem w obiektach gminnych np. od organizacji pozarządowych, chcących organizować *pro bono* nieodpłatne zajęcia dla seniorów. Jako główny problem badani wskazali brak sali widowiskowej w centrum miasta oraz brak dostępnych sal, gdzie seniorzy mogliby się spotykać czy organizować zajęcia.

Wskazali również, że gmina nie realizuje żadnych programów społecznych uwrażliwiających mieszkańców na potrzeby osób starszych.

Opieka zdrowotna a potrzeby seniorów

Badani seniorzy zgodnie twierdzili, że problem z dostępnością do służby zdrowia wynika z problemów systemowych dotyczących całego kraju.

Według badanych, wszystkie przychodnie na terenie gminy są prywatne, utrudniony jest również dostęp do lekarzy specjalistów – trzeba ich szukać w większych miastach. Badani sugerowali również, że podejście do starszych pacjentów ze strony lekarzy jest „katastrofalne”, skarżyli się na ignorancję i brak zainteresowania z ich strony. Wskazano również na brak informacji na temat badań profilaktycznych – jeżeli ktoś nie szuka, nie docieka, to trudno takie informacje znaleźć. Podkreślono duży problem z dostępnością do usług opiekuńczych (jako jedną z przyczyn wskazano – „specyficzną mentalność mieszkańców terenów o charakterze wiejskim”).

Utrudniony jest również dostęp do usług rehabilitacyjnych – mało zakontraktowanych zabiegów w ramach NFZ.

Edukacja cyfrowa a potrzeby seniorów

W kwestii edukacji cyfrowej wskazano, że podnoszenie kompetencji osób starszych w tym zakresie jest realizowane tylko przez współpracę klubu seniora z organizacjami pozarządowymi, które w ramach pozyskanych środków zewnętrznych realizują okresowo tego typu zajęcia. Słuchacze PUTW mają możliwość skorzystania z zajęć komputerowych w Mikołowie. Gmina nie organizuje zajęć podnoszących kompetencje cyfrowe osób starszych.

ŁAZISKA GÓRNE

Przestrzeń publiczna a potrzeby seniorów

Badani seniorzy zwrócili uwagę, że problemem dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami są wysokie krawężniki. Zwrócono również uwagę, że w budynkach użyteczności publicznej często brakuje poręczy, a te które są, znajdują się w zbyt dużej odległości. Wspomnieli, że w okresie zimowym problemem dla osób starszych są nieodśnieżone w wielu miejscach przy głównych drogach chodniki. Zwrócono również uwagę, że coraz częściej w budowanych parkach handlowych nie ma ogólnodostępnych toalet, co jest ogromnym utrudnieniem i dyskomfortem dla osób starszych.

Komunikacja i transport a potrzeby seniorów

Seniorzy z Łazisk sugerowali, że w mieście potrzebne byłyby (przynajmniej przy kilku głównych przystankach w centrum) tablice świetlne, wyświetlające godziny odjazdów autobusów, ponieważ obecnie dostępne rozkłady jazdy są napisane tak małą czcionką, że osoby starsze mają problem z ich odczytaniem. Zwrócono uwagę, że busy kursujące w ramach komunikacji bezpłatnej nie są przystosowane do potrzeb osób mających ograniczenia ruchowe – starszym osobom trudno do nich wejść i z nich wyjść.

Respondenci wskazali również problem słabego skomunikowania Łazisk Dolnych i Średnich – „w niedzielę trudno się stamtąd wydostać”.

Gminna oferta aktywizacyjna, kulturalna i edukacyjna a potrzeby seniorów

Zdaniem badanych gmina ma bogatą ofertę aktywizacyjną dla osób starszych (MDK, Biblioteka, CUS), brak czasami jedynie odpowiedniej komunikacji, by dotrzeć z informacjami do zainteresowanych mieszkańców (nie

wszyscy seniorzy korzystają z mediów społecznościowych). Gmina nie realizuje żadnych kampanii uwrażliwiających resztę grup wiekowych na potrzeby osób starszych.

Opieka zdrowotna a potrzeby seniorów

Respondenci wskazali, że największym problemem w dostępie na terenie Łazisk Górnych do lekarzy pierwszego kontaktu jest dodzwonienie się do rejestracji, trzeba rejestrować się osobiście. Zwrócili uwagę, że podobnie jak w całym kraju jest duży problem z dostępem do specjalistów, są wielomiesięczne/wieloletnie kolejki. Brak na terenie Łazisk dostępu do geriatry, mocno utrudniony jest również dostęp do stomatologa realizującego leczenie w ramach NFZ.

Zadania związane z usługami opiekuńczymi i opieką wytchnieniową realizuje łaziski CUS, który niemal co roku pozyskuje środki zewnętrzne na realizację tych zadań. Respondenci wskazali na długi okres oczekiwania na usługi rehabilitacyjne w ramach NFZ, oraz słabą dostępność programów profilaktycznych – „jak się człowiek dowie i dodzwoni – to już dawno nie ma miejsc”.

Edukacja cyfrowa a potrzeby seniorów

Zdaniem respondentów główny boom na edukację cyfrową seniorów był dekadę temu, kiedy to odbywały się tego typu zajęcia na UTW. Teraz często na takie zajęcia brakuje chętnych, a ewentualną lukę wypełniają ze swoimi ofertami szkoleniowymi organizacje pozarządowe.

ORNONTOWICE

Przestrzeń publiczna a potrzeby seniorów

Ornontowice są gminą o charakterze wiejskim. Na terenie gminy znajduje się kopalnia węgla kamiennego. W gminie dominuje zabudowa jednorodzinna, jest jedno niewielkie osiedle – bloki.

Respondenci wskazują na brak ścieżek rowerowych na terenie gminy. Skarżą się również na utrudnienia związane z długotrwałym remontem na trasie Ruda Śląska – Rybnik, która przebiega jednym z głównych ciągów komunikacyjnych w gminie. Chodniki wzdłuż drogi są rozebrane, dziury, uskoki, błoto utrudniają przemieszczanie się sprawnym mieszkańcom, a tym bardziej osobom starszym, czy niesprawnym ruchowo. Badani wskazali, że w gminie na wielu drogach brakuje chodników, czy bezpiecznego pobocza (np. ul. Kolejowa, Polna). W sytuacjach kiedy ze względu na remonty dróg wzrasta ruch samochodów na bocznych ulicach – sytuacja pieszych nie jest komfortowa.

Respondenci wskazali również, że dla nich problemem jest brak przejścia dla pieszych na wysokości przystanku autobusowego przy ul. Orzeskiej.

Badani stwierdzili, że infrastruktura wokół Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i jego lokalizacja również sprawia problemy mieszkańcom, nie tylko starszym. Wskazali, że budynek nie jest przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, nie ma parkingu. Osoby niepełnosprawne chcące udać się do biur ośrodka kultury również nie są w stanie pokonać schodów. Zwrócono także uwagę, że winda w ośrodku zdrowia jest zbyt mała i osoby transportowane na noszach nie mogą z niej skorzystać.

Komunikacja i transport a potrzeby seniorów

Respondenci zwracają uwagę na ograniczenia w dostępie do komunikacji publicznej osób nie mieszkających w centrum wsi (szczególnie część w stronę Gierałtowic). Bezpłatna komunikacja gminna kursuje w godzinach dopasowanych do potrzeb dzieci szkolnych. Badani zwrócili uwagę na słabe skomunikowanie z dużymi

ościnnymi miastami i brak skomunikowania transportem publicznym z Gliwicami. Autobus 647 na Zabrze kursuje w godzinach nauki szkolnej, do Rybnika można dojechać tylko jedną linią autobusową z centrum. Respondenci wskazują na brak skomunikowania ze stacją kolejową w Orzeszu. Główne połączenia autobusowe są w centrum wsi – część wsi w stronę Orzesza i Gieraltowic ma problem ze skorzystaniem z tych połączeń autobusowych, ze względu na dzielącą ich odległość. Część wsi nie jest skomunikowana nawet z miastem powiatowym – Mikołowem- muszą dostać się do centrum.

Gminna oferta aktywizacyjna, kulturalna i edukacyjna a potrzeby seniorów

W gminie aktywnie działa ośrodek kultury Arteria, organizując wiele międzygeneracyjnych aktywności. Poza tym w gminie Ornontowice nie ma żadnego klubu seniora, miejsca gdzie seniorzy mogliby się spotykać regularnie w ciągu tygodnia. Wszystkie aktywności są oparte o organizacje społeczne - KGW, chóry, organizacje pozarządowe. Emeryci stworzyli niezależną i samodzielną grupę, liczącą ponad 50 osób, która spotyka się regularnie co miesiąc i organizuje w ramach własnych zasobów różne aktywności i wyjazdy turystyczne. Badani wskazali, że mimo sugerowania władzom miasta potrzeby utworzenia gminnego klubu seniora, brak jest odpowiedniego lokalu na tego typu miejsce. Duże nadzieje respondenci pokładają w aktualnie budowanej nowej siedzibie ośrodka kultury.

Gmina nie prowadzi w ramach własnych działań aktywizacji osób starszych. Zdaniem badanych wszystkie te aktywności opierają się na zaangażowaniu społeczników. Zwracają uwagę na życzliwość i wsparcie ze strony gminy przy realizacji inicjatyw oddolnych skierowanych do mieszkańców.

10-15 mieszkańców Ornontowic korzysta z zajęć ruchowych na terenie gminy, organizowanych w ramach Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Mikołowie.

Opieka zdrowotna a potrzeby seniorów

Badani wypowiadali się na temat działalności Ośrodka zdrowia w Ornontowicach pozytywnie. Nie zauważają problemu z dostępnością do lekarza pierwszego kontaktu. Respondenci stwierdzili jednak, że w gminnym ośrodku zdrowia nie ma dostępu do żadnych specjalistów, muszą jeździć do większych miast. Uznano również, że bardzo słaby jest dostęp do opieki stomatologicznej świadczącej usługi w ramach NFZ – „praktycznie wcale”.

Badani mieszkańcy Ornontowic zwrócili uwagę również na brak dostępności usług opiekuńczych i opieki wytchnieniowej na terenie gminy. Stwierdzili, że jedynie wsparcie przy opiece nad chorymi, niesamodzielnymi członkami rodziny można uzyskać w ramach usług świadczonych wolontarystycznie przez organizację pozarządową współpracującą z ornontowicką parafią.

Respondenci przekazali, że z godnie z ich doświadczeniem i wiedzą usługi rehabilitacyjne są dostępne tylko za opłatą. W gminie nie są również dostępne zdrowotne programy profilaktyczne.

Edukacja cyfrowa a potrzeby seniorów

W gminie nie prowadzi się zajęć edukacyjnych dla osób starszych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. Jak odpowiedzieli respondenci ostatnie takie zajęcia były organizowane w gminie Ornontowice 10-15 lat temu. Obecnie jedyną możliwością jest udział w zajęciach prowadzonych przez Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku w Mikołowie.

WYRY

Przestrzeń publiczna a potrzeby seniorów

W Gminie Wyry respondenci zwracali uwagę na problemy z przemieszczaniem się wzdłuż głównych dróg (Pszczynska, Rybnicka) ze względu na wieloletnie kompleksowe remonty tych dróg. Osoby starsze, nawet w pełni sprawne mają duży problem by poruszać się po „rozkopanych” chodnikach i drogach.

Kolejnym wyzwaniem dla osób starszych są duże odległości między przejściami dla pieszych wzdłuż ulicy Rybnickiej, którą samochody poruszają się z dużą prędkością. Brakuje przejść dla pieszych na Gostyni – ul. Zajęcza, Rybczyńskiego.

Komunikacja i transport a potrzeby seniorów

Badani zwrócili uwagę, że ze względu na długotrwałe i szeroko zakrojone remonty głównych dróg, często dochodzi do zaniedbań w dostosowaniu oznakowań na drogach, co powoduje pomyłki, jazdę pod prąd i potencjalne zagrożenia.

Respondenci zauważyli, że autobusy komunikacji miejskiej jeżdżą głównymi drogami – Rybnicka, Pszczynska, a starsi mieszkańcy z ul. Motyla i okolic „Oderberga” (lokalne określenie) mają problem z dostępem do komunikacji publicznej. W Wyrach zdaniem badanych ten problem mają również starsi mieszkańcy Dworcowej i Wagonowej, Miarowej i Tyskiej.

Respondenci zasugerowali, by autobus M12 który łączy Wyry i Gostyń z Katowicami i Łaziskami oraz Mikołowem, miał swój przystanek pod urzędem gminy. Badani zwrócili również uwagę na małą czcionkę na rozkładach jazdy autobusów, co stanowi problem dla osób słabowidzących.

Badani uznali, że na terenie gminy praktycznie nie ma ścieżek rowerowych. Są w planach przy kolejnych inwestycjach, ale na ten moment ścieżek rowerowych z „prawdziwego zdarzenia” nie ma.

Gminna oferta aktywizacyjna, kulturalna i edukacyjna a potrzeby seniorów

W Gminie funkcjonują aktywnie dwa kluby seniora – w Wyrach i Gostyni. Dom Kultury, który znajduje się w Gostyni także ma ciekawą ofertę kulturalną dla mieszkańców. Badani uznali, że mało mieszkańców Wyr korzysta z oferty domu kultury w Gostyni, tłumacząc się odległością. Stwierdzili, że jeszcze w latach 90-tych w Wyrach znajdowały się zakłady produkcyjne (m.in. Wyrskie Zakłady Budowy Urządzeń Chemicznych) i ich obecność, liczba zatrudnionych ludzi powodowała, że centrum aktywizacyjne i kulturowe znajdowało się w Wyrach. Po likwidacji tych przedsiębiorstw sytuacja diametralnie się zmieniła.

Respondenci zgodnie uznali, że jeżeli jakieś aktywności dla seniorów są organizowane w godzinach popołudniowych – to frekwencja jest zadowalająca, natomiast wydarzenia organizowane popołudniu czy wieczorem już nie cieszą się takim zainteresowaniem osób starszych.

Opieka zdrowotna a potrzeby seniorów

W kwestii dostępności do lekarza pierwszego kontaktu respondenci uznali, że w Wyrach „jest dobrze”, na Gostyni „różnie” – zdarzają się problemy z dodzwonieniem się do przychodni, trzeba dłużej czekać na receptę.

Na terenie gminy nie ma dostępu do lekarzy specjalistów w ramach świadczeń NFZ, tak samo nie kojarzą by można było skorzystać na terenie gminy z usług stomatologa.

Usługi opiekuńcze są realizowane przez GOPS, z wiedzy respondentów wynika, że osoby potrzebujące wsparcia je otrzymują. Nie mieli pewności, czy lokalne przychodnie dysponują usługami pielęgniarstwowymi. Stwierdzili, że nie ma także możliwości skorzystania z usług rehabilitacyjnych w ramach NFZ, trzeba jechać do Mikołowa i czekać się bardzo długo. Usługa rehabilitacyjna przysługuje w ramach NFZ raz na rok.

Edukacja cyfrowa a potrzeby seniorów

Badani uznali, że nie ma zainteresowania wśród seniorów edukacją cyfrową. Czasami takie szkolenia oferują organizacje pozarządowe. Sugerowali, że obecnie seniorzy zamiast grupowych szkoleń potrzebują indywidualnego wsparcia w obsłudze np. aplikacji.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Hipoteza 1: Seniorzy w powiecie mikołowskim zgłaszają największe zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i rehabilitacyjne, co wynika z rosnącej liczby problemów zdrowotnych w tej grupie wiekowej.

Z analizy danych wynika, że seniorzy w powiecie mikołowskim rzeczywiście zgłaszają liczne potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej i rehabilitacyjnej. Problemem jest przede wszystkim ograniczona dostępność do lekarzy specjalistów, rehabilitacji oraz usług stomatologicznych realizowanych w ramach NFZ. Długie kolejki, zarówno do specjalistów, jak i na zabiegi rehabilitacyjne, są znaczącym ograniczeniem. Seniorzy z różnych gmin podkreślali również brak opieki wytchnieniowej i niedostatek usług opiekuńczych, co dodatkowo potwierdza tezę o rosnącym zapotrzebowaniu na usługi medyczne. Wskazywano także na niewystarczającą ofertę profilaktyczną oraz brak informacji o dostępnych programach zdrowotnych, co utrudnia podejmowanie działań zapobiegawczych.

Wniosek: Hipoteza 1 znajduje potwierdzenie w badaniu. Seniorzy zmagają się z narastającymi problemami zdrowotnymi, a ich potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej i rehabilitacyjnej są obecnie niedostatecznie zaspokojone. Rozwój tych usług jest kluczowy dla poprawy jakości życia tej grupy wiekowej.

Hipoteza 2: Seniorzy w powiecie mikołowskim są zainteresowani aktywnym uczestnictwem w życiu społecznym i kulturalnym, jednak obecna oferta programów nie jest dostatecznie zróżnicowana ani dostępna.

Dane wskazują, że seniorzy w powiecie mikołowskim są zainteresowani uczestnictwem w różnych formach aktywności społecznej i kulturalnej, co znajduje odzwierciedlenie w wysokiej frekwencji na zajęciach organizowanych przez kluby seniora, domy kultury oraz Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku. Wiele gmin oferuje bogaty program zajęć, takich jak gimnastyka, zajęcia taneczne czy wydarzenia kulturalne, jednak problemem jest ich nierównomierna dostępność, szczególnie w bardziej odległych miejscowościach i sołectwach.

Seniorzy podkreślali trudności w dotarciu na zajęcia z powodu ograniczeń w komunikacji publicznej i odległości od centrów aktywności. W niektórych gminach brak jest odpowiednich miejsc spotkań, takich jak kluby seniora, co zmusza seniorów do organizowania aktywności we własnym zakresie. W dodatku oferta kulturalna nie zawsze odpowiada ich potrzebom – np. w Orzeszu podkreślano, że preferowane są występy kabaretowe, które dla wielu seniorów są niezrozumiałe.

Wniosek: Hipoteza 2 również znajduje potwierdzenie. Seniorzy w powiecie mikołowskim wyrażają chęć aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym, ale napotykają na ograniczenia związane z dostępnością i dopasowaniem oferty. Wprowadzenie bardziej zróżnicowanych programów oraz poprawa komunikacji i infrastruktury mogłaby zwiększyć zaangażowanie seniorów w życie społeczne.

Główne wnioski z przeprowadzonych badań:**1. Przestrzeń publiczna:**

- Problemy z dostępnością budynków użyteczności publicznej, takie jak brak wind, wysokie krawężniki czy brak podjazdów, utrudniają funkcjonowanie osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Brak odpowiedniej liczby toalet publicznych oraz ławek wzdłuż ciągów komunikacyjnych jest odczuwalny w wielu gminach.

- Rozległe i długotrwałe remonty infrastruktury drogowej znacznie utrudniają przemieszczanie się, zwłaszcza pieszym seniorom.

2. Komunikacja i transport:

- Problemy z synchronizacją połączeń autobusowych i kolejowych oraz brak przystanków w pobliżu miejsc zamieszkania seniorów.
- Niewystarczające dostosowanie infrastruktury transportowej do potrzeb osób starszych, np. brak wysuwanych podestów w pociągach czy małe czcionki na rozkładach jazdy.
- Niedostatek ścieżek rowerowych oraz zawiła ich organizacja w niektórych miejscach.

3. Oferta aktywizacyjna, kulturalna i edukacyjna:

- Nierównomierny dostęp do aktywności w zależności od lokalizacji. Mieszkańcy sołectw i mniejszych gmin mają trudności z korzystaniem z oferty kulturalnej i edukacyjnej.
- Seniorzy doceniają istniejące programy i zajęcia, ale wskazują na potrzebę lepszego systemu informacji oraz dostosowania oferty do ich zainteresowań.
- Brakuje inicjatyw edukacyjnych, szczególnie w zakresie cyfryzacji, a dostęp do zajęć ogranicza się do projektów organizowanych przez organizacje pozarządowe.

4. Opieka zdrowotna:

- Głównym problemem są długie kolejki do lekarzy specjalistów oraz utrudniony dostęp do rehabilitacji i usług stomatologicznych w ramach NFZ.
- W wielu gminach brak jest opieki wytchnieniowej i usług opiekuńczych w wystarczającym zakresie.
- Profilaktyka zdrowotna dla seniorów jest niewystarczająco rozwinięta i często trudno dostępna.

Rekomendacje dla samorządów lokalnych:

1. Usprawnienie infrastruktury publicznej:

- Wyposażyć budynki użyteczności publicznej w windy i podjazdy oraz zwiększyć liczbę ławek i toalet w przestrzeni miejskiej.
- Przyspieszyć remonty dróg i chodników, zwracając uwagę na potrzeby osób starszych (np. montaż przejść dla pieszych w strategicznych miejscach).

2. Poprawa transportu publicznego:

- Dostosować rozkłady jazdy i infrastrukturę przystankową do potrzeb osób starszych, w tym zwiększyć czytelność rozkładów jazdy i wprowadzić nowoczesne rozwiązania, takie jak tablice świetlne.

- Rozbudować sieć ścieżek rowerowych i zadbać o ich dostępność w centrum oraz na obrzeżach gmin.

3. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej:

- Zapewnić lepszą komunikację informacji o dostępnych zajęciach i aktywnościach, np. poprzez ulotki, plakaty czy kampanie w mediach lokalnych.
- Rozszerzyć ofertę edukacyjną o szkolenia z obsługi urządzeń cyfrowych i aplikacji, wprowadzając indywidualne konsultacje dla seniorów.

4. Wzmocnienie opieki zdrowotnej i usług opiekuńczych:

- Zwiększyć dostępność lekarzy specjalistów oraz rehabilitacji w ramach NFZ poprzez kontraktowanie większej liczby usług.
- Wprowadzić programy opieki wytchnieniowej oraz system wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych.
- Zainicjować kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowotnej skierowane do seniorów.

5. Wsparcie społeczności lokalnych:

- Rozwinąć programy uwrażliwiające społeczność na potrzeby osób starszych, w tym współpracę międzypokoleniową.
- Stworzyć lokalne kluby seniora w gminach, gdzie ich brakuje, oraz zapewnić dostępne przestrzenie na spotkania i aktywności seniorów.